

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ»**

ΚΟΥΝΤΡΙΑ ΑΡΕΤΗ

**Επιβλέπων καθηγητής:
ΤΣΑΜΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**

ΒΟΛΟΣ 2021

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Τσάμη για την επιστημονική καθοδήγηση τη διαρκή συνεργασία και το ενδιαφέρον που έδειξε, σε όλο το διάστημα της εκπόνησής της διπλωματικής μου εργασίας για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος στη “Λογιστική και Ελεγκτική”.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω το εκπαιδευτικό προσωπικό του μεταπτυχιακού και την οικογένειά μου για τη συνεχή ψυχολογική και ηθική υποστήριξη που μου παρείχαν όλο το χρονικό διάστημα του μεταπτυχιακού μου και για την αμέριστη συμπαράστασή και υποστήριξη τους σε όλη τη διάρκεια της προσπάθειάς μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αναφαίρετο χρήσιμο εργαλείο με αδιαμφισβήτητη σημασία στη διοίκηση οποιασδήποτε οικονομικής μονάδας. Παρέχει μία σειρά σημαντικών υπηρεσιών σε ένα πολύπλοκο και αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον, όπως ο έλεγχος των εταιρικών διαδικασιών, η πρόληψη φαινομένων απάτης, η παρακολούθηση αλλά και η συμμόρφωση της πολιτικής και των πρακτικών της εταιρίας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου συνδράμει άμεσα στην διοίκηση των εταιριών με ποικίλους τρόπους, εντοπίζει ανεπάρκειες, περιττά έξοδα, αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των εταιρικών πρακτικών, προτείνει βελτιωτικές ενέργειες κτλ. Ο εσωτερικός έλεγχος διαχειρίζεται αρκετούς επιχειρηματικούς κινδύνους, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική και ορθή λειτουργία της επιχειρηματικής οντότητας.

Ο εσωτερικός έλεγχος λόγω της αποτελεσματικότητας και της δυναμικής που τον διακρίνει είναι αναγκαίος για το πέρασμα μιας εταιρίας από το παραδοσιακό στο σύγχρονο τρόπο διοίκησης. Επίσης το τμήμα εσωτερικού ελέγχου είναι σύμμαχος της Διοίκησης και συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της εταιρίας.

Η πανδημία επέφερε τον εκσυγχρονισμό του εσωτερικού ελέγχου και της ψηφιακής ολοκλήρωσης μεθόδων άσκησης ελέγχου, μεταβαίνει από τις παραδοσιακές μεθόδους στη νέα ψηφιακή εποχή ελεγκτικής διασφάλισης, με την υιοθέτηση λύσεων προηγμένης τεχνολογίας, απομακρυσμένης εποπτείας και εικονικών ελέγχων.

Με αυτή τη μελέτη διαπιστώνεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει υψηλού επιπέδου και εξειδικευμένες υπηρεσίες προς τη διοίκηση κάθε οικονομικής μονάδας βοηθώντας στην επίτευξη των στόχων της και βελτιώνοντας τις διαδικασίες διοίκησης και διακυβέρνησης.

Λέξεις Κλειδιά: Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, Εσωτερικός ελεγκτής, διοίκηση επιχειρήσεων, πανδημία, Covid-19

ABSTRACT

Internal control is an inalienable useful tool with undeniable importance in the management of any economic unit. It provides a number of important services in a complex and uncertain financial environment, such as the control of corporate processes, the prevention of fraud, monitoring and compliance with company policies and practices in accordance with applicable law.

The internal audit service directly assists the management of companies in various ways, identifies deficiencies, unnecessary costs, evaluates the effectiveness of corporate practices, proposes improvement actions, etc. Internal audit manages several business risks, ensuring the efficient and correct operation of the business. .

Internal control due to the efficiency and dynamics that distinguishes it is necessary for the transition of a company from the traditional to the modern way of management. The internal control department is also an ally of the Management and contributes to the smooth operation of the company.

The pandemic has brought about the modernization of internal control and the digital integration of control methods, moving from traditional methods to the new digital age of control security, with the adoption of advanced technology solutions, remote monitoring and virtual controls.

This study finds that internal control provides a high level and specialized services to the management of each economic unit helping to achieve its objectives and improving management and governance processes.

Key Words: Internal Audit, Internal Auditor, Business Administration, Coronavirus, Pandemic, Covid-19,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	9
ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
1.2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	15
2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	16
2.3 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	16
2.4 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	18
2.5 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	19
2.6 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	20
2.7 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1 ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΟΥ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4.1 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.....	28
4.2 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	29

4.3 Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	30
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΙΟΥ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.....	32
---	----

5.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΩΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	33
---	----

5.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	35
--	----

5.4 ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΝΟΣ ΚΑΛΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ.....	36
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ COVID-19.....	36
--	----

6.2 ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19.....	37
--	----

6.3 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19.....	42
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ)

7.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.....	48
-----------------------------------	----

7.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.....	48
---	----

7.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	51
---------------------------------------	----

7.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ.....	55
---	----

7.5 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ.....	57
---	----

7.5.1 ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	58
---	----

7.5.2 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΜΙΛΟΥ.....	59
7.5.3 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ.....	60
7.5.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΜΙΛΟΥ.....	61
7.5.5 ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	61
7.5.6 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	62
7.5.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΈΡΓΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	64
7.5.8 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ.....	65
7.5.9 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	66
7.5.10 ΛΗΨΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	67
7.5.11 ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ.....	67
7.5.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.....	68
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	70

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι εξελίξεις στο σύγχρονο οικονομικό και θεσμικό περιβάλλον σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο, η απελευθέρωση και παγκοσμιοποίηση των αγορών, η πρόοδος της πληροφοριακής τεχνολογίας, οι περίπλοκες νομικές διαδικασίες, η ανάπτυξη νέων αγορών χρήματος, συνθέτουν ένα πολύπλοκο και ρευστό οικονομικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από πρωτόγνωρες αλλαγές των υφιστάμενων συνθηκών και δυσκολία στην πρόβλεψη τους. Μαζί με τις μεγάλες οικονομικές απάτες που έγιναν τα τελευταία χρόνια αναδείχθηκε η σπουδαιότητα του ελέγχου και η εφαρμογή ενός αξιόπιστου και ισχυρού συστήματος ελέγχου στις επιχειρήσεις. Έτσι οι κυβερνήσεις θέσπισαν μηχανισμούς εποπτείας (όπως το διοικητικό συμβούλιο, οι υποεπιτροπές συμβουλίου κ.λπ.) και εδραιώθηκαν κανονισμοί που σκοπό έχουν να αυξήσουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης έτσι ώστε να μπορούν να προστατεύονται τα συμφέροντα των μετόχων (Gebroyal et al, 2018).

Ένα τέτοιο σύστημα ελέγχου αυξάνει την αξία της εταιρίας και προστατεύει ενεργά από ενδεχόμενες εταιρικές απάτες. Επίσης αποτελεί βασικό εργαλείο στην πρόβλεψη, αναγνώριση και αντιμετώπιση κινδύνων περιορίζοντας έτσι τις αδυναμίες μίας εταιρίας. Στην εργασία θα αναλυθούν ο εσωτερικός έλεγχος, τα είδη των ελέγχων, οι παράγοντες που καθιστούν αναγκαίο τον Εσωτερικό Έλεγχο, καθώς και τα χαρακτηριστικά που διέπουν ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα ελέγχου. Επιπλέον, θα παρουσιαστούν οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι, καθώς και ο ρόλος της λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνων. Η παρούσα εργασία, αποσκοπεί στο να αποδείξει ότι είναι απαραίτητη: η αναβάθμιση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου, σε συνεργάτη της Ανώτερης Διοίκησης, η πρόσληψη του κατάλληλου στελεχιακού δυναμικού σ' αυτό το ρόλο θα επιφέρει την αποδοτική συνεργασία μεταξύ του Εσωτερικού Ελέγχου και της Διαχείρισης Κινδύνων.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η θεωρητική διερεύνηση του ρόλου και της σημασίας του εσωτερικού ελέγχου ως διοικητικό εργαλείο, τον τρόπο με τον οποίο αυτός εφαρμόζεται, να αναδειχθεί η σπουδαιότητα αλλά και η αναγκαιότητα του στην αποτελεσματικότερη διοίκηση των οικονομικών μονάδων και κατά πόσο αυτός συμβάλλει στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα τους και στην κερδοφορία τους.

Η εργασία διαρθρώνεται σε επτά κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιείται μία βιβλιογραφική ανασκόπηση του εσωτερικού ελέγχου, παρατίθενται ορισμένες γενικές έννοιες και ορισμοί.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια του εσωτερικού, ο σκοπός του, οι στόχοι του ελέγχου, οι λειτουργίες του και μια ιστορική επισκόπηση του.

Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει τα είδη ελέγχου του εσωτερικού ελέγχου.

Το τέταρτο κεφάλαιο εξετάζει τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, τον κώδικα δεοντολογίας και εταιρικής διακυβέρνησης του εσωτερικού ελέγχου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο εξετάζεται η σχέση του εσωτερικού ελέγχου στη Διοίκηση της επιχείρησης και η επίδραση που ασκεί σ' αυτή.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 και οι αλλαγές που έγιναν και γίνονται στον εσωτερικό έλεγχο.

Στο έβδομο κεφάλαιο βλέπουμε την μελέτη περίπτωσης όπου αναλύεται ο εσωτερικός έλεγχος του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα της εργασίας, όπως προκύπτουν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση.

Μετά την παράθεση των παραπάνω θεμάτων, ο αναγνώστης θα έχει κατανοήσει πλήρως την έννοια και τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ

Στην σύγχρονη επιχειρηματική πραγματικότητα η επιτυχία μιας επιχείρησης βασίζεται στην επιτυχή ικανότητα προσαρμογής της σε ένα συνεχές μεταβαλλόμενο και ανταγωνιστικό περιβάλλον, στην εκπλήρωση των οργανωτικών της στόχων και στην διαχείριση των κινδύνων. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να γνωρίζουν τους ευρείς χρηματοοικονομικούς κινδύνους, καθώς και τους εναλλακτικούς τρόπους αποφυγής αλλά και αντιμετώπισής τους.

Η σπουδαιότητα της διαδικασίας του εσωτερικού ελέγχου είναι η μεγιστοποίηση της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας των διαδικασιών που ακολουθεί η εκάστοτε επιχείρηση, προκειμένου να κερδίσει, ή να διατηρήσει, τα επίπεδα εμπιστοσύνης των μετόχων αλλά και των επενδυτών της και να μην χάσει τη θέση που την οποία έχει κατακτήσει στην ιεραρχία του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται. Η διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας μίας επιχείρησης είναι απαραίτητη για την αξιοπιστία της όχι μόνο στους μετόχους και το πελατειακό κοινό της, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο και εμπλεκόμενο για την πορεία της μέρος, ήτοι τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ακόμα και οι προμηθευτές της και οι πιστωτές της.

Η σπουδαιότητα της εν λόγω διπλωματικής και η πρωτοτυπία της, είναι η ενασχόληση της με τη νέα και πρωτόγνωρη πραγματικότητα που βιώνουν οι επιχειρήσεις λόγω τις πανδημίας και οι παρεμφερείς έρευνες που έχουν διεξαχθεί είναι ελάχιστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μορφές, τα μεγέθη και η πολυπλοκότητα των επιχειρήσεων χρόνο με το χρόνο αλλάζουν αισθητά. Καθώς λοιπόν ο επιχειρηματικός τομέας εξελίσσεται ραγδαία, η εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου αποκτά ολοένα και σπουδαιότερη σημασία και είναι εύλογο να διεξάγονται κατά καιρούς διάφορες έρευνες τόσο σε διεθνή όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι έρευνες αυτές παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον καταλήγοντας σε πολύ χρήσιμα ευρήματα σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, ενώ πολλές από αυτές αποτέλεσαν βάση για τη διεξαγωγή περαιτέρω ερευνών και επιστημονικών μελετών γύρω από το θέμα. Για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής βασιστήκαμε τόσο σε ξένη όσο και σε ελληνική βιβλιογραφία καθώς και σε διάφορες έρευνες. Παρακάτω, παρουσιάζονται ορισμένες σημαντικές έρευνες και επιστημονικές μελέτες για τον εσωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων μέσα από τις οποίες φαίνεται πως η λειτουργία ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου γίνεται ολοένα και πιο αναγκαία για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων.

1.2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ο Παπαστάθης (2003) παρουσιάζει μια άποψη πάνω στον εσωτερικό έλεγχο επιδιώκοντας την κατανόηση του σκοπού, των υποχρεώσεων και των αδυναμιών του εσωτερικού ελεγκτή.

Οι Spira and Page (2003) ερευνήσαν τη σχέση του εσωτερικού ελέγχου με τη διαχείριση του κινδύνου. Οι γρήγορες αλλαγές στην τεχνολογία της πληροφορίας και οι πρακτικές διαχείρισης του εσωτερικού ελέγχου σε πολλές επιχειρήσεις, τις ανάγκασαν να απομακρυνθούν από τον άκαμπτο και τεκμηριωμένο παραδοσιακό έλεγχο καθώς η ευθύνη του απομακρύνθηκε από την εποπτεία και ιεραρχία της διοίκησης. Με βασικό συμπέρασμα από αυτή την έρευνα την ανάγκη για πιο έντονη ενεργοποίηση του εσωτερικού ελέγχου στην εταιρική διακυβέρνηση και την αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου.

Οι Jayalakshmy και Seetharaman (2005) στην έρευνα τους ανέλυσαν τις νέες προκλήσεις τις οποίες έχουν να αντιμετωπίσουν οι εσωτερικού ελεγκτές τα τελευταία

χρόνια μετά από μια σειρά σκανδάλων για να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη προς το πρόσωπό τους ως υπεύθυνοι επαγγελματίες. Θα πρέπει να πειθαρχήσουν σε ένα αυστηρό και ευρύτερο έλεγχο βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα των αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκουν.

Ο Καζαντζής (2006), αναφέρει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης επηρεάζεται από τη διοίκηση και το προσωπικό της, το οποίο περιλαμβάνει την σωστή οργάνωση των λειτουργιών της, την κατανομή ευθυνών και αρμοδιοτήτων, την λογιστική και χρηματοοικονομική της οργάνωση καθώς και όλες τις διαδικασίες και τα μέτρα που χρησιμοποιούνται με σκοπό την παροχή λογικής διασφάλισης.

Οι Coram et al. (2006) μέσα από την έρευνα τους συγκρίνουν την αποτελεσματικότητα διάφορων προσεγγίσεων πάνω στον εσωτερικό έλεγχο απέναντι στο φαινόμενο της απάτης. Υπογραμμίζουν ότι οι εταιρίες με λειτουργία εσωτερικού ελέγχου έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να ανιχνεύσουν μία απάτη από τις εταιρίες που δεν διαθέτουν εσωτερικό έλεγχο. Επίσης οι οργανισμοί που αναλαμβάνουν οι ίδιοι τουλάχιστον ένα μέρος της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου έχουν περισσότερες πιθανότητες να ανιχνεύσουν μία απάτη από αυτούς που βασίζονται αποκλειστικά στην εξωτερική ανάθεση της λειτουργίας του σε εξωτερικό ελεγκτή.

Ο Savcuk (2007), με την έρευνα του επιχείρησε να καταστήσει κατανοητές τις αρχές αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Οι ραγδαίες αλλαγές στο σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον παγκοσμίως έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στη διοίκηση των επιχειρήσεων, στον τρόπο με τον οποίο ορίζονται οι διαδικασίες, στη διαχείριση των κινδύνων και σε κάθε είδους προκλήσεις, όπως ηθικές, κοινωνικές, περιβαλλοντολογικές κλπ, που καλούνται κατά καιρούς να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις. Ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να βελτιώσει τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου εξασφαλίζοντας έτσι την μέγιστη αποτελεσματικότητα του, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την αντικειμενικότητα και την ανεξαρτησία του.

Οι Prawitt et al.(2009) διεξήγαγαν μία έρευνα η οποία επικεντρώθηκε στις επιπτώσεις του εσωτερικού ελέγχου στις εξωτερικές οικονομικές αναφορές των εταιρειών σύμφωνα με την οποία οι εσωτερικοί ελεγκτές εκτελούν εργασίες που σχετίζονται με τις διαδικασίες χρηματοοικονομικής αναφοράς. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα μοναδικό και προηγουμένως μη διαθέσιμο σύνολο δεδομένων, ερευνώντας τη σχέση μεταξύ της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου και τη διαχείριση των κερδών.

Οι Petrascu και Tieanu (2014) στην έρευνα τους προσπάθησαν να τονίσουν το ρόλο του εσωτερικού ελέγχου, στην πρόληψη και την ανίχνευση μίας πιθανής απάτης σε έναν οικονομικό οργανισμό καθώς και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει στη διεύθυνσή του, αλλά και στο σύνολο της κοινωνίας. Σύμφωνα με την έρευνα οι ελεγκτές δεν είναι αντίπαλοι της ηγεσίας κάθε επιχείρησης αλλά την βοηθούν στην αποτελεσματικότερη, αποδοτικότερη και ομαλότερη λειτουργία των δραστηριοτήτων της. Επιπλέον η δραστηριότητα του εσωτερικού ελέγχου δεν θα πρέπει να θεωρείται ως δραστηριότητα που δημιουργεί δαπάνες, αλλά ως δραστηριότητα που συμβάλλει στην καταπολέμηση της απάτης και ιδιαίτερα στην αύξηση της μελλοντικής προστιθέμενης αξίας

Οι Popovic et al. (2016) στην έρευνά τους ήθελαν να καταστήσουν κατανοητή τη σπουδαιότητα της δημιουργίας μηχανισμού εσωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις και κυρίως τις δημόσιες επιχειρήσεις σε μεταβατικές χώρες, όπως η Δημοκρατία της Σερβίας όπου δεν υπάρχει καθόλου έλεγχος. Η εγκατάσταση μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου είναι απαραίτητοι στις δημόσιες επιχειρήσεις, βελτιώνοντας την ασφάλειά τους, πετυχαίνοντας υψηλές επιδόσεις παίρνοντας έγκαιρες αποφάσεις και εστιάζοντας κυρίως στους κινδύνους που υπάρχουν στις δημόσιες επιχειρήσεις.

Οι Abbott et al. (2016) διεξήγαγαν μια έρευνα με θέμα “Ποιότητα εσωτερικού ελέγχου και ποιότητα οικονομικών αναφορών: Η από κοινού σημασία της ανεξαρτησίας και της ικανότητας” η οποία εξετάζει την επίδραση της ανεξαρτησίας του εσωτερικού ελεγκτή στην λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου και στην ποιότητα των οικονομικών αναφορών. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι η ποιότητα των οικονομικών αναφορών εξαρτάται άμεσα από την ανεξαρτησία του εσωτερικού ελεγκτή καθώς σε διάφορες περιπτώσεις ένα εύρημα του εσωτερικού ελεγκτή δεν δόθηκε ποτέ στο αρμόδιο και υπεύθυνο στέλεχος στο οποίο θα έπρεπε, η ζητήθηκε από το άτομο που είχε αρχικά κάνει κάποιο λάθος να το διορθώσει χωρίς αυτό να αναφερθεί στα στελέχη της επιχείρησης.

Η Chersan (2016) ασχολήθηκε με τις πρακτικές και τις τάσεις του εσωτερικού ελέγχου στη Ρουμανία και παγκοσμίως. Για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα ο εσωτερικός έλεγχος γινόταν από εξωτερικό ελεγκτή, τα τελευταία όμως χρόνια ο ρόλος του διευθύνοντα συμβούλου σε αυτόν έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία. Το προφίλ του εσωτερικού ελεγκτή θα υποστεί αλλαγές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο

επιχειρηματικός κόσμος όπως η εξόρυξη των δεδομένων, η ολοένα και πιο εξελιγμένη τεχνολογία πληροφοριών, η διαχείριση του κινδύνου κλπ. Η έρευνα στοχεύει στη σύγκριση των αποτελεσμάτων των ικανοτήτων που παραδοσιακά απαιτούνται να έχουν οι εσωτερικοί ελεγκτές στη Ρουμανία και παγκοσμίως, στις δεξιότητες που αποκτούν και στην περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων τους.

Οι Campbell et al. (2016), πραγματοποίησαν μία έρευνα για να γίνει κατανοητή η σχέση μεταξύ των υψηλά ιστάμενων στελεχών μίας επιχείρησης και της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου. Δημιούργησαν ένα μέτρο για τα στελέχη βασισμένο στην από κοινού θητεία του διευθύνοντα σύμβουλου και του επικεφαλής των οικονομικών υπηρεσιών. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι όσο μεγαλύτερη είναι χρονικά η κοινή θητεία του διευθύνοντα σύμβουλου και του επικεφαλής των οικονομικών υπηρεσιών τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα αδυναμίας του εσωτερικού ελέγχου, αποδεικνύοντας έτσι την ύπαρξη εσωτερικών δεσμών και κοινών αξιών μεταξύ των στελεχών οι οποίες επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων και δημιουργούν αδυναμία στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

Οι Djati et al. (2016) προσπάθησαν να εξετάσουν το πεδίο έρευνας του ελέγχου, των εκθέσεων των αποτελεσμάτων, της ανεξαρτησίας της ελεγκτικής ομάδας στην ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου στο Υπουργείο Οικονομικών της Ινδονησίας. Η έρευνα τους έδειξε ότι η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου επηρεάζεται από την ικανότητα του ορκωτού λογιστή, την αναφορά ελέγχου του, τον επιτόπιο έλεγχο και την αρμοδιότητα της ομάδας ελεγκτών.

Οι Tang et al. (2017) με την μελέτη τους προσπάθησαν να καταστήσουν κατανοητή τη χρήση της ανάλυσης δεδομένων στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου και τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι εσωτερικοί ελεγκτές για τη μεγάλη ποσότητα δεδομένων που έχουν στη διάθεση τους. Η έρευνα τους βασίστηκε πάνω σε κερδοσκοπικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, βιομηχανίες, κυβερνητικές υπηρεσίες, τράπεζες και ανώτατη εκπαίδευση. Σκοπός της ήταν να απαντήσει σε κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με το ρόλο της ανάλυσης δεδομένων στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι για να μπορούν να επιτελούν το σκοπό τους τα ελεγκτικά στελέχη, θα πρέπει εκτός από τις επαγγελματικές πιστοποιήσεις που θα πρέπει να κατέχουν, να χρησιμοποιούν και την ανάλυση δεδομένων στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

Οι Gros et al. (2017) έκαναν μια έρευνα πάνω σε γερμανικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, με θέμα τη “Λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και οικονομικές αναφορές”, εξετάζοντας την επίδραση της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου στις οικονομικές αναφορές όσον αφορά την ποιότητα των οικονομικών αναφορών και την επάρκεια του ελέγχου. Τα ευρήματα στα οποία κατέληξαν είναι ότι η υψηλής ποιότητας λειτουργία εσωτερικού ελέγχου μπορεί να εξασφαλίσει υψηλότερο επίπεδο ποιότητας οικονομικών αναφορών και να περιορίσει τη διαχείριση κερδών.

Οι Chen et al. (2017) υιοθέτησαν ένα περιεκτικό και ποσοτικό δείκτη εσωτερικού ελέγχου ο οποίος περιλαμβάνει τις έννοιες: επικύρωση, κατασκευή και αντίκτυπος. Χρησιμοποίησαν μια νέα μέθοδο για να υπολογιστεί η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Δημιούργησαν έναν δείκτη εσωτερικού ελέγχου επιβεβαιώνοντας τη σχέση μεταξύ της διαχείρισης κερδών και της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου. Φτάνοντας στο συμπέρασμα ότι όσο καλύτερος είναι ο εσωτερικός έλεγχος, τόσο πιο αξιόπιστες γίνονται οι οικονομικές αναφορές στους επενδυτές, ο δείκτης δηλαδή του εσωτερικού ελέγχου έχει θετικό αντίκτυπο στο συντελεστή κερδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στον ορισμό, την έννοια και τη σημασία του Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και στον σκοπό και την αναγκαιότητα του. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στους βασικούς στόχους και τις λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου και τέλος θα γίνει μία ιστορική επισκόπηση του εσωτερικού ελέγχου.

2.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (INTERNAL AUDIT)

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια αντικειμενική και ανεξάρτητη συμβουλευτική δραστηριότητα η οποία βελτιώνει και προσθέτει αξία στις λειτουργίες μίας επιχείρησης, τη βοηθάει να πετύχει τους αντικειμενικούς στόχους της, υιοθετώντας μια επαγγελματική και συστηματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου.

Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σύνολο των συντονισμένων ενεργειών και το σχέδιο οργάνωσης που έχει υιοθετήσει μία επιχείρηση, προκειμένου να προστατεύσει την περιουσία της, να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των ενεργειών, να διασφαλίσει την ποιότητα της πληροφόρησης και να επαληθεύσει ότι εφαρμόζονται η πολιτική και οι οδηγίες της διοίκησης (Παπαδάτου, 2001 : 3).

2.3 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο έλεγχος ορίζεται ως ένα σύνολο αξιολογήσεων που εφαρμόζονται, προκειμένου να εκφρασθεί μία αντικειμενική κρίση, σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών της επιχείρησης σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους της (Παπαδάτου, 2001).

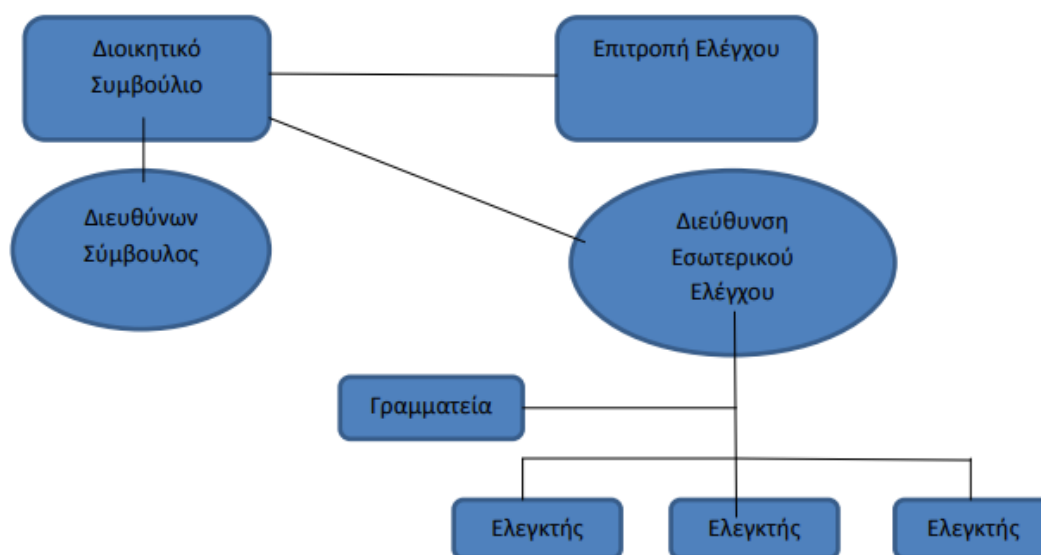
Βοηθάει την επιχείρηση να επιτύχει τους σκοπούς της προσφέροντας συστηματική προσέγγιση για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ελέγχων, της διαχείρισης των κινδύνων και της εταιρικής διακυβέρνησης. Ο έλεγχος δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένα αντικείμενα αλλά καλύπτει όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης. Ο όρος εσωτερικός γνωστοποιεί ότι ο έλεγχος προέρχεται από το προσωπικό της επιχείρησης. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις η εκτέλεση του εσωτερικού ελέγχου ανατίθεται σε εξωτερικούς συνεργάτες (Καζαντζής, 2006).

Οι διοικούντες μίας επιχείρησης δεν μπορούν να έχουν πάτα την άμεση επίβλεψη των ενεργειών μίας επιχείρησης γι' αυτό την αναθέτουν σε στελέχη που μεσολαβούν με αποτέλεσμα να υπάρχει ο κίνδυνος ανακολουθιών και παρεκκλίσεων. Τις παρεκκλίσεις αυτές, οι διοικούντες θα τις συνειδητοποιήσουν καθυστερημένα από τις δυσμενείς συνέπειες τους (Παπαδάτου, 2001). Είναι αναγκαίο λοιπόν να αξιολογείται επίσης το σύστημα οργάνωσης και το σύστημα πληροφόρησης μίας επιχείρησης ώστε να

επαληθεύεται ότι: το σύστημα οργάνωσης μίας επιχείρησης αποδίδει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και το σύστημα πληροφόρησης παράγει δεδομένα που απεικονίζουν ορθά την πραγματικότητα και επιτρέπουν στους χρήστες τους να διαθέτουν στοιχεία κατάλληλα για τις ανάγκες τους (Παπαδάτου, 2001).

Προκειμένου να υπάρχει ανεξαρτησία στη δραστηριότητα του εσωτερικού ελέγχου τοποθετείται ιεραρχικά κάτω από τη διοίκηση ώστε να λογοδοτεί μόνο στην ανώτατη διοίκηση και να μην περιορίζεται από τα επιμέρους τμήματα αυτής. Παράλληλα, το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να παρέχει την απρόσκοπτη στήριξη στους εσωτερικούς ελεγκτές καθώς επίσης και την πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες που παρουσιάζουν ελεγκτικό ενδιαφέρον ώστε να μπορούν να εκτελούν την εργασία τους απαλλαγμένοι από κάθε είδους παρεμβάσεις. Γι' αυτό ο έλεγχος ορίζεται ως η διαδικασία που κρίνει την αξιοπιστία και την ποιότητα της παραγόμενης από την επιχείρηση πληροφορίας (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

Σύμφωνα με την Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, παρακάτω παρατίθεται το Οργανόγραμμα του Εσωτερικού Ελέγχου:

Πηγή: Παπαστάθης Παντελής, 2003

2.4 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου προκύπτει από το πολύπλοκο περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις και τον υψηλό όγκο συναλλαγών που εκτελούνται καθημερινά και δεν μπορεί πλήρως να εποπτεύσει η διοίκηση (Ζαφειράκου και Ταχυνάκης, 2007).

Βασικός σκοπός της υπηρεσίας του εσωτερικού ελέγχου είναι η παροχή προς τη διοίκηση της επιχείρησης επιστημονικά τεκμηριωμένων υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των καθηκόντων της, παρέχοντάς της, εκτιμήσεις και συστάσεις πάνω στις λειτουργίες, αναλύσεις, δοσοληψίες και συναλλαγές της επιχείρησης (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

Ένας βασικός στόχος της υπηρεσίας του εσωτερικού ελέγχου είναι να διαμορφώσει ένα σύστημα διαδικασιών στην επιχείρηση, το οποίο με την κατάλληλη οργάνωση των λογιστικών, οικονομικών, μηχανογραφικών και λοιπών υπηρεσιών της επιχείρησης, την προστασία των περιουσιακών στοιχείων της, την κατάλληλη κατανομή των αρμοδιοτήτων των ευθυνών του προσωπικού της, την διασφάλιση της αξιοπιστίας και ακρίβειας των λογιστικών εγγράφων και βιβλίων της εξασφαλίζει την μακροβιότητα της.

Μέσω του εσωτερικού ελέγχου εξασφαλίζεται η ορθολογική λειτουργία των τμημάτων της επιχείρησης, περιορίζοντας και αποτρέποντας εκούσια και ακούσια λάθη ή παραλείψεις που οφείλονται στον ανθρώπινο παράγοντα. Επίσης συμβάλει στη λήψη αποφάσεων από τη διοίκηση και συνεισφέρει στο έργο των εξωτερικών ελεγκτών (Βασιλείου και συν., 2017).

Η βελτίωση της διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων, σύμφωνα με τις λειτουργίες που επιτελεί και τους αντίστοιχους στόχους του, διακρίνεται στις εξής κατηγορίες: έλεγχο συστημάτων, έλεγχο απόδοσης, χρηματοοικονομικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης.

Ο έλεγχος συστημάτων αξιολογεί την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων που αντιστοιχούν στις επιχειρησιακές λειτουργίες. Ο έλεγχος απόδοσης συνδέεται με την εκτίμηση των επιδόσεων των επιχειρησιακών λειτουργιών βάσει των θεσπισμένων προτύπων απόδοσης που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο της επιχειρησιακής οργάνωσης. Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος στοχεύει στον έλεγχο της νομιμότητας,

ακρίβειας και επάρκειας των λογιστικών και χρηματοοικονομικών πράξεων ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα της σχετικής οικονομικής πληροφόρησης. Ο έλεγχος της συμμόρφωσης αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο η επιχείρηση συμμορφώνεται με τις εσωτερικές διαδικασίες, στις πολιτικές, νομικές, κανονιστικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις. Μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι και οι εξωτερικοί συνεργάτες να συμπεριφέρονται και να λειτουργούν σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που το απαιτούν. Οι προτάσεις και τα αποτελέσματα του ελέγχου γνωστοποιούνται στη διοίκηση της επιχείρησης η οποία τα αξιολογεί και αν χρειαστεί εκδίδει οδηγίες και αποφάσεις βελτίωσης ή συμμόρφωσης.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως ο πρωταρχικός στόχος του εσωτερικού ελέγχου είναι η βοήθεια τα διευθυντικά στελέχη και το Διοικητικό Συμβούλιο να προστατεύουν τα περιουσιακά στελέχη, τη βιωσιμότητα και τη φήμη της επιχείρησης.

Ο αντικειμενικός σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου είναι η παροχή εξειδικευμένων και υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη Διοίκηση, μέσω επιστημονικών προσεγγίσεων και αναλύσεων με σκοπό την αξιολόγηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, ώστε η Διοίκηση, να διαχειρισθεί τους επιχειρηματικούς κινδύνους κατά άριστο τρόπο (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

Οι εταιρίες που διαπραγματεύονται στην χρηματιστηριακή αγορά, είναι υποχρεωτικό να έχουν ξεχωριστό τμήμα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο έχει ως στόχο να εκτιμά, να ελέγχει και να επισημαίνει στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας τις συναλλαγές που γίνονται και τη γενικότερη δραστηριότητα της εταιρίας χωρίς να θίγονται τα συμφέροντα των μετόχων και των επενδυτών της εταιρίας και χωρίς να απειλείται η ομαλή λειτουργία και η διαφάνεια της χρηματιστηριακής αγοράς.

2.5 ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Η επίτευξη των στόχων της επιχείρησης οι οποίοι τέθηκαν από την ανώτατη διοίκηση και εξυπηρετούν τα συμφέροντα των μετόχων.
- Η συμμόρφωση της διοίκησης και του προσωπικού με τους καθορισθέντες κανόνες είτε αυτοί προέρχονται από την ίδια την επιχείρηση (π.χ. πολιτικές, στρατηγικές, διαδικασίες, εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας) είτε από το

εξωτερικό περιβάλλον (π.χ. νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο, ρυθμιστικές αρχές).

- Ο έλεγχος και η σωστή αξιολόγηση των πληροφοριών που διακινούνται στην επιχείρηση
- Η προστασία των περιουσιακών υλικών της επιχείρησης υλικών (αποθέματα, πάγια) και άυλων (δικαιώματα συμβάσεις, απαιτήσεις)
- Ορθή διαχείριση των αποθεμάτων της
- Η αποδοτική αξιοποίηση των επιχειρησιακών πόρων (Whitley, 2005).

2.6 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Ελέγχει το σύστημα του Εσωτερικού Ελέγχου, ως σύστημα και τα επιμέρους υποσυστήματα του
- Εκτιμά την επάρκεια, οργάνωση και αποτελεσματικότητα των εσωτερικών διαδικασιών που έχουν θεσπιστεί από την επιχείρηση σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.
- Μετρά την απόδοση όλων των τμημάτων και της διοίκησης που εμπλέκονται στην παραγωγική διαδικασία.
- Εξετάζει συστηματικά κάθε μορφή επιχειρηματικού κινδύνου, τους λόγους που τον προκαλούν και προτείνει μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπισή του.
- Ελέγχει την πολιτική προσλήψεων, εκπαίδευσης, αξιολογήσεων και προαγωγών του προσωπικού.
- Εξετάζει το βαθμό συμμόρφωσης των εργαζομένων με τους κανόνες λειτουργίας και τις αποφάσεις της διοίκησης.
- Ελέγχει την ειλικρίνεια, ακρίβεια, και αξιοπιστία των λογιστικών εγγραφών, των βιβλίων αλλά και των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.
- Αξιολογεί τη συνεργασία και τον βαθμός επικοινωνίας μεταξύ των εργαζομένων τόσο σε επίπεδο τμήματος, όσο και μεταξύ των τμημάτων.
- Ελέγχει τα μέσα προστασίας για την φύλαξη των υπηρεσιακών στοιχείων από απώλειες, κλοπές και παντός είδους φθορές.
- Ελέγχει την αξιοποίηση των μέσων παραγωγής και την αποδοτικότητά τους.
- Εκτιμά το κόστος κάθε τμήματος της επιχείρησης, συγκρίνοντάς το με το κόστος που έχει αρχικά υπολογιστεί υποβάλλοντας σημεία για βελτίωση.

- Αξιολογεί την απόδοση των επενδύσεων με βάση τους προϋπολογισμούς.
- Διασφαλίζει την καλή εξωτερική εικόνα της επιχείρησης.
- Συνεργάζεται με τη διοίκηση και τους εξωτερικούς ελεγκτές για τη διεξαγωγή τακτικών και έκτακτων εξωτερικών ελέγχων.
- Διενεργεί έλεγχο της νομιμότητας των αμοιβών και παροχών προς τα μέλη της διοίκησης.
- Ενημερώνει τη διοίκηση της επιχείρησης για τα αποτελέσματα του ελέγχου κάνοντας παράλληλα προτάσεις για την υλοποίηση των μέτρων που έχει αποφασίσει η διοίκηση (Παπαστάθης, 2003).

2.7 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι βασικοί κανόνες και οι πρακτικές Ελεγκτικής φαίνεται να χρονολογούνται από τα παλαιότερα χρόνια από την εμφάνιση των πρώτων ανταλλαγών των αγαθών μεταξύ των ατόμων. Η εισαγωγή του χρήματος ως μέσο διεξαγωγής των οικονομικών συναλλαγών δημιούργησε την ανάγκη ελέγχου των δημόσιων οικονομικών ώστε να διασφαλισθεί η διαφάνεια τους. Από ιστορικά στοιχεία τα οποία έχουν βρεθεί, ο έλεγχος πρωτοεμφανίστηκε με την ανταλλαγή των αγαθών μεταξύ των ανθρώπων σε προϊστορικούς χρόνους, οι οποίοι έκαναν λογιστικές εγγραφές χωρίς γράμματα και αριθμούς αλλά με διάφορα σύμβολα όπως γραμμές πάνω στα δένδρα, πλάκες και ξύλα. Επάνω σε «σκυτάλες», κομμάτια ξύλου χάραζαν εγκοπές, όπου κάθε μια τους παρίστανε και μια συναλλαγή. Έκοβαν το ξύλο στη μέση, έπειτα έβαζαν τα δύο κομμάτια ξύλου παράλληλα και χάραζαν μια εγκοπή στην ίδια ευθεία. Ο πιστολήπτης έπαιρνε το ένα κομμάτι και το άλλο ο πιστοδότης. Την ημέρα εξόφλησης τους χρέους, τοποθετούσαν παράλληλα το ένα κομμάτι ξύλο με το άλλο για να δουν αν συμπίπτουν οι εγκοπές και έτσι ήλεγχαν τη γνησιότητα τους, διαπιστώνοντας αν τα δύο κομμάτια είναι του ίδιου ξύλου. Αυτό ήταν ένα «πρωτόγονο διπλογραφικό σύστημα» για να επιβεβαιώνουν τις συναλλαγές τους.

Στην αρχαία Αίγυπτο επίσης βρέθηκαν πινακίδες από την νεολιθική εποχή, οι οποίες σύμφωνα με ορισμένους μελετητές εμφανίζουν « λογαριασμούς », δείχνοντας έτσι ότι υπήρχε κάποια υποτυπώδης λογιστική. Οι ινδιάνοι του Περού με συνδυασμούς κόμβων σημείωναν σε σχοινιά διαφόρων χρωμάτων ιδέες, αριθμούς και λογαριασμούς.

Οι φυλές των Ίνκας χρησιμοποιούσαν εφάρμοζαν μια ιδιότυπη Λογιστική με νήματα, χωρίς αριθμούς, γραφή, γραμμές και σημεία. Τοποθετούσαν διάφορες ομάδες από νήματα σε ράβδους όπου π.χ. μια ομάδα από νήματα συμβόλιζε το λογαριασμό « Δαπάνες » και τα χρώματα των νημάτων, το είδος της δαπάνης. Οι κόμβοι των νημάτων έδιναν τα ποσά. Η ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ φυλών με διαφορετικές γλώσσες έκανε αναγκαία τη δημιουργία γραπτών συμβόλων τα οποία απεικόνιζαν εμπορικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με τον Victor Z.Brink ο εσωτερικός έλεγχος ως έννοια είναι τόσο παλαιά όσο και οι ανθρώπινες σχέσεις με καταγεγραμμένες αναφορές περίπου στο 5.000 π.Χ. Οι κυβερνήσεις στις αυτοκρατορίες των Βαβυλωνίων και των Χαλδέων, επέβαλαν πολλαπλούς φόρους σε επιχειρήσεις και ιδιώτες, δημιουργώντας μηχανισμούς ελέγχου για την ορθή συλλογή και καταγραφή των φόρων αυτών. Τα πρώτα συστήματα ελέγχου σχεδιάστηκαν για να μειώσουν τα λάθη και να διαφυλάξουν την κρατική περιουσία από ανέντιμους φοροεισπράκτορες (Gupta, 1991).

Σε διάφορους πολιτισμούς όπως της Μεσοποταμίας, ο Αιγυπτιακός, ο Ρωμαϊκός, ο Ελληνικός, ο Περσικός, ο Κινέζικος και ο Εβραϊκός, υπάρχουν αναφορές για οικονομικές συναλλαγές, εσωτερικούς ελέγχους και διαχωρισμό αρμοδιοτήτων. Γραπτές μαρτυρίες για την ύπαρξη ελεγκτών συναντά κανείς στους Νινευίτες της Βαβυλώνας γύρω στο 3.000 π.Χ. όπου ο γραμματέας με λογιστικές εκθέσεις νομιμοποιούσε τις μεγάλες συναλλαγές του κράτους. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχε το αξίωμα του «Επιστάτη» για τον έλεγχο της συγκομιδής των σιτηρών και της απόδοσης των φόρων.

Στο κράτος των Αθηνών, πριν από το 300 π. Χ., υπήρχε το σώμα Ορκωτών Ελεγκτών που επιτηρούσε τα οικονομικά του κράτους και οδηγούσε στη δικαιοσύνη όσους παρανομούσαν. Επίσης υπήρχε και ένα άλλο Σώμα αναθεωρητών (ελεγκτών) το οποίο ονομαζόταν «εύθυνοι» αποτελούμενο από δέκα Αθηναίους Εφόρους που εκλέγονταν από το λαό (τον Δήμοι) και με τους λογιστές, ήλεγχαν τους « λογαριασμούς διαχείρισης» των αρχόντων που αποχωρούσαν από το αξίωμα τους. Με αυτόν τον τρόπο οι άρχοντες που είχαν διαχειριστεί δημόσιο χρήμα υπόκεινταν σε διπλό έλεγχο. Στην υπόλοιπη αρχαία Ελλάδα υπήρχαν ελεγκτές με διαφορετικές ονομασίες όπως: Συνήγοροι, Εξεταστές, Αρχησκόπους, Δοκιμαστές Κατόπτας και Απολόγους. Το 400 π.Χ.. στην Αθήνα για πρώτη φορά, ο νόμος όριζε να δημοσιεύονται οι λογαριασμοί των εταιρειών.

Την εποχή των αυτοκρατόρων στην αρχαία Ρώμη, ο έλεγχος των δημοσίων οικονομικών είχε ανατεθεί στους «Υπάτους», τους «Κήνσορας» ή «Τιμητάς» και τους «Ταμίαις». Η Πίζα της Ιταλίας τον 13ο αιώνα είχε τον επίσημο ελεγκτή της, ενώ στην Αγγλία το 1825 επί Εδουάρδου του Α εμφανίζεται ο όρος του ελεγκτή. Όλοι οι υπηρέτες του βασιλιά, διοικητές, θαλαμηπόροι, ταμίαις, και οι υπόλοιποι εισπράκτορες έπρεπε να κρατούν κανονικούς λογαριασμούς, διαφορετικά γίνονταν καταχραστές και οδηγούνταν στην πιο κοντινή φυλακή του βασιλείου. Στο Λονδίνο το 1298 οι Σκαβίνοι (Δημοτικοί άρχοντες) και ο Δήμαρχος, ονομάστηκαν επίσημα «Auditors».

Για μερικούς συγγραφείς η διπλογραφική λογιστική μέθοδος εμφανίζεται το 1340 ενώ το 1406 στα βιβλία των αδελφών Soranto της Γένουας, τα πρώτα στοιχεία για πλήρη διπλογραφική μέθοδο (ελεγχόμενη λογιστικά, με συμφωνίες). Το 1494 ακολουθεί η πρώτη πραγματεία για τη Λογιστική, του Lucas Pacioli από την Τοσκάνη.

Το 17ο αιώνα στη Γαλλία, υπήρχε ένας ελεγκτής στο Ελεγκτικό Συνέδριο του Παρισιού με καθήκον την επαλήθευση όλων των λογαριασμών. Τη δουλειά αυτή για πολλά χρόνια (1640 – 1703), την είχε αναλάβει ο γνωστός αριθμητικολόγος Bertrand – Francois Bareme γράφοντας και το έργο σχετικά με τη διπλογραφική λογιστική μέθοδο. Το 1581 δημιουργήθηκε η πρώτη Ένωση Επαγγελματιών Ελεγκτών στη Βενετία με τον τίτλο «Collegio dei Raxonati» που απόκτησε πολύ γρήγορα μεγάλη επιρροή και ρύθμισε με αρκετά αυστηρό τρόπο τις δραστηριότητες των μελών του. Το 1658 ιδρύθηκαν παρόμοιοι θεσμοί στη Μπολόνια και το Μιλάνο (Academia dei Regionieri).

Το 19ο αιώνα στην Αγγλία, ο λογιστικός έλεγχος από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές απέκτησε μεγάλη βαρύτητα με έναν μεγάλο αριθμό εταιρειών να ζητάει τις υπηρεσίες των ελεγκτών. Επίσης σταθμό στην ιστορία αυτών των ελεγκτών αποτέλεσε το 1845 ο νόμος που όριζε ότι πρέπει κάθε χρόνο ο ισολογισμός τους να θεωρείται από τους ελεγκτές. Η περίοδος αυτή υπήρξε ο χρυσός αιώνας των ελεγκτών στην Αγγλία. Δυστυχώς, αργότερα το επάγγελμα πέρασε σοβαρή κρίση διότι ορισμένοι ελεγκτές δεν ήταν ευσυνήδειτοι και επιστημονικά καταρτισμένοι, διαπράττοντας σφάλματα και καταχρήσεις και για πολύ καιρό. Για να εξυψωθεί το επάγγελμα τότε, άρχισαν να σχηματίζονται οι ενώσεις επαγγελματιών ελεγκτών, το 1854 στη Σκωτία δημιουργήθηκε η «Society of Accountants in Edinburgh», αργότερα το 1880 στην Αγγλία ιδρύθηκαν το «Institute of Chartered Accountants in England and Wales», η

«Association of Certified and Corporate Accountants» και η «Society of Chartered Accountants in Ireland».

Στην Ελλάδα, το 1833 ιδρύεται το πρώτο ελεγκτικό συνέδριο με καθήκοντα την επεξεργασία των λογαριασμών, τον έλεγχο της διαχείρισης των πόρων του κράτους, τον έλεγχο της τήρησης των αρχών του δημοσιονομικού συστήματος, τον έλεγχο των οργάνων της διοίκησης, τον έλεγχο των αποτελεσμάτων της διαχείρισης, τον έλεγχο της ύπαρξης των απαραίτητων δικαιολογητικών εσόδων και εξόδων, και την πρόταση τυχόν μεταβολών για την επίτευξη του γενικού σκοπού (Παπαστάθης, 2003).

Το 1955 στην Ελλάδα, με το Ν.Δ 3329/1955 ιδρύθηκε το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.). Το 1985 ιδρύθηκε το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Ε.Ι.Ε.Ε.) που εδρεύει στην Αθήνα με την απόφαση 1457/7.6.85 του Πρωτοδικείου Αθηνών. Το 1986 ο Εσωτερικός Έλεγχος άρχισε να συζητείται, να αναπτύσσεται και να αποκτά υπόσταση έπειτα από τα φαινόμενα που παρουσιάστηκαν στον τραπεζικό κλάδο (Τράπεζα Κρήτης). Ο Εσωτερικός Έλεγχος καθιερώθηκε επισήμως στα Πιστωτικά Ιδρύματα (τράπεζες) με την πράξη 2438/6.8.1998 του Διοικητή της Τραπέζης Ελλάδος. Με την απόφαση 5/204/14.11.2000 του Δ.Σ., άρθρα 11 και 12, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υποχρεώνει τις εταιρείες που είναι εισηγμένες να έχουν Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου. Με το νόμο 3016 Φ.Ε.Κ./17.05.2002, περί Εταιρικής Διακυβέρνησης, συμπληρωμένος με το νόμο 3091/24.12.2002 στο άρθρο 7, η λειτουργία και η οργάνωση του Εσωτερικού Ελέγχου αποτελεί προϋπόθεση για την εισαγωγή των μετοχών σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.

Σύμφωνα με το νόμο 3156, Φ.Ε.Κ. 157/25.06.2003, άρθρο 26 §7, κάθε μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο εταιρεία, της οποίας το δημόσιο ελέγχει ή κατέχει άμεσα ή έμμεσα τουλάχιστον το 50% του μετοχικού της κεφαλαίου, έχει την υποχρέωση να οργανώνει εσωτερικό έλεγχο, κατά την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 και των άρθρων 7 και 8 του ν. 3016/2002.

Ο ελεγκτικός θεσμός “Συνήγορος του Πολίτη” καθιερώνεται με το Νόμο 2477/Φ.Ε.Κ. 59 τεύχος πρώτο /18.4.1997. Πρόκειται για έναν εξωδικαστικό μηχανισμό ελέγχου για την επίλυση των διαφορών, μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών και πολιτών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας και των Ν.Π.Δ.Δ. για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την τήρηση της νομιμότητας και την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης.

Ο νόμος 3429/2005, περί ΔΕΚΟ στο άρθρο 4 § 2α ορίζει ότι μεταξύ των υπηρεσιών της Εταιρείας θα πρέπει υποχρεωτικά να προβλέπεται και η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Με το Νόμο 4025/18.10.2011, άρθρο 25, καθιερώνεται ο Εσωτερικός Έλεγχος και στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα της Χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια θεαματική αύξηση του αριθμού των ελεγκτών, που διενεργούν ελέγχους ως ειδικοί επαγγελματίες σε εταιρίες. Μια εταιρία προκειμένου να λειτουργεί σωστά και αποτελεσματικά, να αποφεύγει διάφορα λάθη, να προβλέπει και να αντιμετωπίζει κινδύνους θα πρέπει να πραγματοποιεί σε αυτήν ελέγχους χρηματοοικονομικών καταστάσεων και γενικότερα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (Παπαδάτου, 2001).

i. Ανάλογα με το άτομο που διενεργεί τον έλεγχο και τη σχέση της εργασίας του με τον ελεγχόμενο φορέα, οι έλεγχοι διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς:

α. Εσωτερικοί έλεγχοι, είναι οι έλεγχοι που οργανώνονται και διενεργούνται για λογαριασμό της διοίκησης, μέσα στον ίδιο φορέα από ειδικά εκπαιδευμένα άτομα, τους εσωτερικούς ελεγκτές.

β. Εξωτερικοί, είναι οι έλεγχοι που διενεργούνται από εξωτερικούς ελεγκτές, που δεν έχουν καμία σχέση εξηρημένης εργασίας, δηλαδή υπαλληλική ιδιότητα με την επιχείρηση που καλούνται να ελέγξουν και ενεργούν με εντολή των μετόχων, για λογαριασμό τους (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

ii. Ανάλογα με την έκταση τους διακρίνονται σε ειδικούς και γενικούς:

α. Ειδικοί, είναι οι έλεγχοι που αφορούν ένα συγκεκριμένο τομέα όπως: εισπράξεις, προμήθειες, πωλήσεις, αγορές, αμοιβές, παραγωγή, διαχείριση αποθεμάτων, συντήρηση κ.λ.π. Πραγματοποιούνται αιφνιδιαστικά και έχουν ως σκοπό την αποκάλυψη λαθών, στην ορθή τήρηση των λογαριασμών ή των διαδικασιών. Ο έλεγχος των αντικειμένων αυτών αφορά αποκλειστικά τους Εσωτερικούς Ελεγκτές.

β. Γενικοί, είναι οι έλεγχοι που επεκτείνονται σε ολόκληρη τη διαχείριση συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και αποβλέπουν στην ορθή απεικόνιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την τήρηση των διαδικασιών για την επίτευξη των στόχων της. Ένα τέτοιο είδος ελέγχου είναι ο ισολογισμός που διενεργείται από τους εξωτερικούς ελεγκτές στο τέλος της εταιρικής χρήσης (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

iii. Ανάλογα με το σκοπό τους διακρίνονται σε κατασταλτικούς και προληπτικούς:

α. Οι κατασταλτικοί έλεγχοι, διενεργούνται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές και αποβλέπουν στην εφαρμογή των διαδικασιών, στην καταστολή ακουσίων ή εκούσιων λαθών, κλοπών, απατών, κακής ποιότητας προϊόντων, υπηρεσιών μετά την εκτέλεση της πράξης, η εκ των υστέρων επιβεβαίωση της εφαρμογής των διαδικασιών.

β. Οι προληπτικοί έλεγχοι διενεργούνται με σκοπό την πρόληψη λαθών κατά την τήρηση των διαδικασιών, εμποδίζουν δηλαδή ανεπιθύμητες μελλοντικές καταστάσεις. Έχουν την έννοια του συμβούλου σε θέματα διοικητικού χαρακτήρα, και όχι την έννοια του Control, όπως είναι η συμφωνία του ταμείου ημέρας σε καθημερινή βάση (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

iv. Ανάλογα με τη διάρκεια τους, οι έλεγχοι, διακρίνονται σε μόνιμους, τακτικούς και έκτακτους:

α. Οι μόνιμοι ή διαρκείς έλεγχοι, διενεργούνται σε συνεχή βάση, καθ' όλη τη διάρκεια της χρήσης. Είναι προληπτικοί έλεγχοι που γίνονται από το τμήμα Control και όχι από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές.

β. Οι τακτικοί ή περιοδικοί έλεγχοι, διενεργούνται κατά τακτικά χρονικά διαστήματα (μηνιαίοι, διμηνιαίοι, εξαμηνιαίοι, κ.λ.π). Οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές. .

γ. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται σε έκτακτες περιπτώσεις και σε τυχαία χρονική στιγμή, είτε με πρωτοβουλία της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, είτε με εντολή της διοίκησης (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

v. Ανάλογα με το νομοθετικό πλαίσιο που τους επιβάλλει σε υποχρεωτικούς και προαιρετικούς ελέγχους:

α. Οι υποχρεωτικοί έλεγχοι επιβάλλονται από νομοθετικές διατάξεις, δικαστικές ή άλλες κρατικές υπηρεσίες.

β. Οι προαιρετικοί έλεγχοι επιβάλλονται από τη διοίκηση ή τους μετόχους για δική τους χρήση.

vi. Ανάλογα με τον τομέα που διερευνούν σε διαχειριστικούς, διοικητικούς και φορολογικούς ελέγχους:

α. Οι διαχειριστικοί έλεγχοι έχουν ως αντικείμενο την διαχείριση των οικονομικών της εταιρίας.

β. Οι διοικητικοί έλεγχοι ασχολούνται με τη διαπίστωση της πιστής και ορθής εφαρμογής των ακολουθούμενων διαδικασιών.

γ. Οι φορολογικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην ορθή τήρηση των φορολογικών υποχρεώσεων και της φορολογικής νομοθεσίας.

vii. Επιμέρους μορφές που μπορεί να λάβει ο εσωτερικός έλεγχος, είναι οι εξής: (Yang & Guan, 2004; Feng et al., 2015)

α. Οικονομικός έλεγχος: είναι άμεσα συνυφασμένος με τον βαθμό ασφαλείας και κινδύνου, που διακατέχονται τα στοιχεία του ενεργητικού μιας επιχείρησης και τα εν γένει περιουσιακά της στοιχεία. Είναι χρήσιμος για την επαλήθευση του βαθμού αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

β. Διαχειριστικός Έλεγχος: Δεν ελέγχει απευθείας τα αποτελέσματα της επιχείρησης, αλλά τις μεθόδους και τις διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για να φτάσει σε αυτά τα αποτελέσματα, με ποιο σημαντικό χαρακτηριστικό να εξετάζει τα επιτεύγματα της επιχείρησης σε σχέση με το περιβάλλον της, εξωτερικό και εσωτερικό.

γ. Λειτουργικός Έλεγχος: Επιδιώκει να αξιολογήσει κατά πόσο μια λειτουργία, αποσπασματική ή συνολική εκτελείται σύμφωνα με κάποια επιστημονικά ή δεοντολογικά κριτήρια και αρχές του συγκεκριμένου κλάδου, αλλά και σύμφωνα με

τις γενικότερες διοικητικές αρχές(εγχειρίδια διαδικασιών, κανονισμούς, ελέγχους πληροφόρησης κ.λ.π.)

δ. Χρηματοοικονομικός Έλεγχος: Είναι ο γνωστός για την διαπίστωση της ορθής παρουσίας των οικονομικών μεγεθών στις οικονομικές καταστάσεις που αφορούν στην χρηματοοικονομική θέση και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων, ελέγχει ουσιαστικά την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος της επιχείρησης στην παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μεγεθών και των αποτελεσμάτων.

ε. Έλεγχος Αποδοτικότητας: Απασχολεί κυρίως, τους εσωτερικούς ελεγκτές και ενδιαφέρεται για το αν μια λειτουργία ή διαδικασία σε μία επιχείρηση συμβάλει θετικά στην λειτουργία του συνολικού συστήματος ή φέρνει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

ζ. Έλεγχος Συμμόρφωσης: Έχει ως σκοπό την διαπίστωση της συμμόρφωσης με κάποιες προδιαγεγραμμένες διαδικασίες ή προσυμφωνημένους όρους των εμπλεκόμενων μερών. (π.χ. συμβολαίων συνεργασίας ή χρήσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνιών, συμμόρφωση προς τους όρους δανειακών συμβολαίων, προδιαγραφών έργων κ.λπ.

ε. Ειδικοί Έλεγχοι: Είναι κάθε έλεγχος ο οποίος δεν εμπίπτει σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες, αρκεί βέβαια ο ελεγκτής να έχει την ικανότητα να τον διεκπεραιώσει (π.χ. δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Κάθε επιχείρηση ή οργανισμός καθορίζει με δικά της κριτήρια τον κανονισμό λειτουργίας του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, προκειμένου να λειτουργεί ορθά, σύμφωνα με τις οδηγίες και πολιτικές που έχει θέσει το Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, καθώς και τη νομοθεσία. Μέσα στον κανονισμό της λειτουργίας καθορίζονται οι λόγοι που καθιστούν απαραίτητη την ύπαρξη Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου. Αναφέρεται ο διαχωρισμός των επιμέρους τμημάτων της Υπηρεσίας Εσωτερικού ελέγχου με τις αρμοδιότητες που θα έχει το κάθε τμήμα, και τα καθήκοντα των στελεχών-Εσωτερικών Ελεγκτών της υπηρεσίας. Οι διαδικασίες πρόσληψης,

αξιολόγησης και απόδοσης των διευθυντικών στελεχών της εταιρείας. Οι αρμοδιότητες των εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. Τα αντικείμενα και τη διάρθρωση των υπηρεσιών της εταιρείας, την σχέση των υπηρεσιών μεταξύ τους και με την διοίκηση. Προβλέποντας τουλάχιστον τις υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου, Εταιρικών Ανακοινώσεων και Εξυπηρέτησης Μετόχων.

Στον κανονισμό επίσης καθορίζονται οι διαδικασίες και τα συστήματα του Εσωτερικού Ελέγχου, η μεθοδολογία του ελέγχου, η οργάνωση των μηχανογραφικών, λογιστικών, οικονομικών και λοιπών υπηρεσιών της επιχείρησης. Τέλος, στον κανονισμό της καταγράφονται, τα προσόντα των ελεγκτών, οι κανόνες συμπεριφοράς και ο κώδικας δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013).

4.2 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο σκοπός του Κώδικα Δεοντολογίας είναι να καθοδηγεί τον Εσωτερικό Ελεγκτή για να μπορεί να φέρει εις πέρας τις υψηλές επιπέδου υποχρεώσεις του απέναντι στην επιχείρηση και ως επί το πλείστον να ρυθμίζει την εκτέλεση των καθηκόντων του Εσωτερικού Ελεγκτή για να είναι σε σύμπνοια με τους κανονισμούς και την κείμενη νομοθεσία.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας τα πρότυπα συμπεριφοράς που υποχρεούται να τηρεί ο Εσωτερικός Ελεγκτής προβλέπουν τις εξής αρχές:

Αντικειμενικότητα : Ο Εσωτερικός Ελεγκτής πρέπει να επιδεικνύει υψηλή επαγγελματική αμεροληψία και αντικειμενικότητα, να εκτελεί μόνο τα καθήκοντα για τα οποία είναι υπεύθυνος, να είναι αποστασιοποιημένος από ενέργειες που μπορεί να επηρεάσουν την γνώμη του για την επιχείρηση, να έχει μία ισορροπημένη εκτίμηση των περιστάσεων, χωρίς να επηρεάζεται από προσωπικά συμφέροντα ή συμφέροντα άλλων κατά το σχηματισμό των κρίσεων.

Ακεραιότητα : Ο Εσωτερικός Ελεγκτής οφείλει να είναι δίκαιος και έντιμος στην παροχή των επαγγελματικών του υπηρεσιών και στις επαγγελματικές του σχέσεις. Καθήκον του είναι να διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις για να μπορεί να ανταποκριθεί στα καθήκοντα του, να λειτουργεί με υπευθυνότητα και να διακατέχεται από πνεύμα ειλικρίνειας.

Επάρκεια : Ο Εσωτερικός Ελεγκτής έχει χρέος να ασκεί τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις δεξιότητες που χρειάζονται για την παροχή των υπηρεσιών του Εσωτερικού Ελέγχου. Θα πρέπει να συμμορφώνεται στους νόμους και να είναι επιμελής ως προς τα καθήκοντα του. Σκοπός του είναι να παρατηρεί σε διάφορα χρονικά διαστήματα τις καταστάσεις που επικρατούν στην επιχείρηση, βοηθώντας στην πρόληψη διάφορων λαθών και με βάση τα πρότυπα να προτείνει βελτιώσεις, εάν εντοπιστούν αδυναμίες στο σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Επιπλέον να αξιολογεί τα στοιχεία που εξάγονται, αναβαθμίζοντας συνεχώς την αποδοτικότητα, την επάρκεια και την ποιότητα των υπηρεσιών του.

Εχεμύθεια : Ο Εσωτερικός Ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να τηρεί εχεμύθεια σχετικά με τις πληροφορίες για τις οποίες λαμβάνει γνώση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της εργασίας του και δεν πρέπει να τις αποκαλύπτει, εκτός και αν είναι επαγγελματικό ή νομικό του δικαίωμα ή υποχρέωση. Επιπλέον, οφείλει να μην μεταχειρίζεται αυτές τις πληροφορίες ενάντια στο συμφέρον της εταιρείας που εκπροσωπεί ή για το προσωπικό του συμφέρον.

Οι εργασίες του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου απαιτούν επιμέλεια, υψηλές γνώσεις, και ικανότητες. Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές οφείλουν να διενεργούν ελέγχους στις συναλλαγές, να διερευνούν την ορθή τήρηση των κανονισμών, να αποκτούν επαρκή αποδεικτικό υλικό που να εγγυάται την ορθότητα της γνώμης που εκφράζουν. Στην έκθεση πρέπει να αποκαλύπτει όλα τα σημαντικά γεγονότα που περιήλθαν στην υπόληψη του, τα οποία θα πρέπει να αναφερθούν διαφορετικά, μπορεί να στρεβλώσουν το πόρισμα ή να υποκρύπτουν παράνομες ενέργειες.

4.3 Ο ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τους κανόνες Εταιρικής Διακυβέρνησης διότι έχει ως γνώμονα τις ίδιες αξίες, την διασφάλιση σχετικά με την ακεραιότητα των εταιρικών εγγράφων, εγγράφων και πληροφοριών, την λειτουργική βελτίωση της εταιρικής δραστηριότητας και την συμβολή στην προσθήκη αξίας για την επιχείρηση.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης πρέπει να έχει πάντα ως γνώμονα την συνολική αποδοτικότητα και αξιοπιστία της εταιρείας, να καλλιεργεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης και διαφάνειας οδηγώντας σε καλά ρυθμιζόμενες χρηματαγορές. Η υποχρέωση θέσπισης κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης έγινε για πρώτη φορά με τον Νόμο 3873/2010. Γι' αυτό η εταιρία στα πλαίσια της δήλωσης εταιρικής διακυβέρνησης που συντάσσει πρέπει να κάνει σαφή αναφορά στον κώδικα που έχει επιλέξει να εφαρμόζει.

Στην προσπάθεια του ο Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης να κατευθύνει της επιχειρήσεις έχει εκδώσει κώδικα με ειδικές πρακτικές που αφορούν μόνο τις εισηγμένες εταιρείες και γενικές αρχές οι οποίες απευθύνονται στο σύνολο των επιχειρήσεων. Ορισμένες σημαντικές πληροφορίες που πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον κώδικα και αποτελούν το υπόβαθρο για την σύνταξη της δήλωσης εταιρικής διακυβέρνησης είναι:

Σχετικά με την σύνθεση του Δ.Σ.: Πληροφορίες για τα μέλη, τις αρμοδιότητες τους και τις Επιτροπές του Δ.Σ.

Σχετικά με την λειτουργία του Δ.Σ.: Περιγραφή του τρόπου λειτουργίας, τον αριθμό και τους συμμετέχοντες στις συνεδριάσεις και τα θέματα ημερήσιας διάταξης.

Προσδιορισμός του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, των μελών του Δ.Σ. και των Προέδρων των Επιτροπών του Δ.Σ.

Σχετικά με την Αξιολόγηση του Δ.Σ.:

- Περιγραφή του τρόπου αξιολόγησης του Δ.Σ., των Επιτροπών του και αναφορά στις αμοιβές των εκτελεστικών και μη εκτελεστικών μελών.
- Προσδιορισμός των μη εκτελεστικών μελών που το Δ.Σ. θεωρεί ανεξάρτητα και επεξήγηση των λόγων.
- Διάρκεια της θητείας κάθε μέλους Δ.Σ.
- Συνοπτικά βιογραφικά σημειώματα των μελών Δ.Σ.
- Αναφορά στις εξωτερικές επαγγελματικές δεσμεύσεις των μελών Δ.Σ.

(Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις Εισηγμένες Εταιρείες, Ε.Σ.Ε.Δ., 2013)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

5.1 Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΙΟΥ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Κατά τη σύσταση της εταιρίας το καταστατικό ορίζει ποια είναι η σύνθεση του Δ.Σ. και τον τρόπο λειτουργίας της Εταιρείας. Η πρώτη σύνθεση του Δ.Σ. ορίζεται συνήθως από το ιδρυτικό καταστατικό ή αν δεν συμβαίνει αυτό τότε με απόφαση της πρώτης Γενικής Συνέλευσης. Το μέγεθος του Δ.Σ. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία μπορεί να αποτελείται από κατ' ελάχιστον 3 μέλη με μέγιστο αριθμό τα 15 μέλη. Ο αριθμός των μελών Δ.Σ. ορίζεται από το καταστατικό ή την Γ.Σ. Μέλος του Δ.Σ. η οποία μπορεί να αποτελεί και νομικό πρόσωπο με την προϋπόθεση ότι εντός 15 ημερών από τον διορισμό του υποβάλλει σε δημοσιότητα τον ορισμό φυσικού προσώπου ως αντιπρόσωπο.

Οι μέτοχοι της εταιρείας έχουν την δυνατότητα να διορίζουν απευθείας έως τα 2/5 του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού μελών νέα μέλη του Δ.Σ., γνωστοποιώντας εγγράφως την πρόθεση τους στη Γ.Σ. τουλάχιστον 3 ημέρες πριν από την συνεδρίαση και δεν παρευρίσκονται στην εκλογή των λοιπών μελών. Το όργανο που διορίζει ή εκλέγει το Δ.Σ. έχει την δυνατότητα να εκλέξει ή να διορίσει για την περίπτωση παραίτησης ή θανάτου και αναπληρωματικά μέλη με υποβολή σε δημοσιότητα. Τα αναπληρωματικά μέλη μπορούν να παρίστανται στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Στο ιδρυτικό καταστατικό θα πρέπει να ορίζεται η διάρκεια θητείας του Δ.Σ. και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 6 (έξι) έτη, δίνεται όμως η δυνατότητα να αποφασίζεται τμηματική ανανέωση του Δ.Σ. ή διαδοχικές λήξεις της θητείας των μελών του. Όπως ορίζεται στο καταστατικό η σύγκλιση του Δ.Σ. γίνεται από τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του. Η σύγκλιση του Δ.Σ. γνωστοποιείται 2 (δύο) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν την συνεδρίαση σε όλα τα μέλη όταν η διεξαγωγή του θα γίνει στην έδρα της εταιρείας και 5 (πέντε) εργάσιμες ημέρες όταν η διεξαγωγή του θα γίνει εκτός έδρας με σαφή αναφορά στα θέματα ημερήσιας διάταξης. Τη σύγκλιση του Δ.Σ. με έγγραφη αίτηση προς τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του μπορούν επίσης να ζητήσουν και 2

(δύο) τουλάχιστον από τα μέλη του Δ.Σ. για να συνέλθει εντός 7 (επτά) ημερών από την υποβολή της αίτησης.

Τηρουμένου πάντα του ελάχιστου αριθμού των τριών μελών, η λήψη αποφάσεων γίνεται με απαρτία των μελών ή των αντιπροσωπευόμενων μελών του Δ.Σ. (ήτοι το ήμισυ και πλέον τον συμβούλων). Τα πρακτικά των συνεδριάσεων καταχωρούνται σε βιβλίο πρακτικών και υπογράφονται από τα παρευρισκόμενα μέλη. Για τα πρακτικά τα οποία ορίζει ο νόμος ότι πρέπει να καταχωρηθούν στο αρμόδιο Γ.Ε.Μ.Η. ισχύει προθεσμία υποβολής 20 (είκοσι) ημερών από την συνεδρίαση του Δ.Σ.

Σύμφωνα με τους Cheng Shijun et al (2008), μία έρευνα που διενεργήθηκε σε 1252 εταιρικά συμβούλια πάνω σε δεδομένα από το Κέντρο Έρευνας Προστασίας Επενδυτών (I.R.R.C), διαπιστώθηκε ότι τα μεγαλύτερα σε μέγεθος διοικητικά συμβούλια συνδέονται με ακριβέστερες επιχειρησιακές προβλέψεις, αποτελεσματικότερο κόστος επένδυσης έρευνας και ανάπτυξης, μικρότερες διακυμάνσεις στα επιχειρησιακά αποτελέσματα και λιγότερο συχνές δραστηριότητες συγχωνεύσεων και οργανωτικών αναδιοργανώσεων. Η έρευνα αυτή, επιβεβαιώνει ότι χρειάζεται μεγαλύτερη προσπάθεια για ένα μεγαλύτερο αριθμό συνομιλητών να φτάσουν σε συμφωνία και για αυτό το λόγο οι αποφάσεις που λαμβάνονται από μεγαλύτερα διοικητικά συμβούλια οδηγούν σε λιγότερο ριψοκίνδυνες αποφάσεις διότι παρουσιάζουν περισσότερους συμβιβασμούς (Cheng Shijun et al, 2008).

5.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΩΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου μέσα στο πλαίσιο της Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελεί προϋπόθεση για την είσοδο μιας εταιρείας σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Κάθε οικονομία θέτει διαφορετικές προϋποθέσεις και περιορισμούς σχετικά με την υποχρέωση ή μη σύστασης τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Στις Η.Π.Α, η ύπαρξη Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή μιας εταιρείας στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (NYSE). Στο Ηνωμένο Βασίλειο η ύπαρξη Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου είναι εθελοντική αλλά οι εισηγμένες εταιρείες υποχρεώνονται να αναφέρουν αν διαθέτουν ή όχι τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου στην ετήσια έκθεση διαχείρισης (Hazem Ramadan Ismael et al, 2018).

Η Επιτροπή Ελέγχου και ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι προϋποθέσεις για την ύπαρξη καλής Εταιρικής Διακυβέρνησης και πλέον η ορθή Εταιρική Διακυβέρνηση είναι κριτήριο αποδοχής για την πρόσβαση μιας επιχείρησης στην πλειοψηφία των διεθνών χρηματιστηρίων (Al-Baidhani, 2016). Πολλές φορές τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων μερών στην διακυβέρνηση της επιχείρησης είναι αντικρουόμενα.

Μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις που έχει να λύσει η εταιρική διακυβέρνηση είναι η θεωρία εντολέα – εντολοδόχου, η δυσκολία να ισορροπήσουν τα συμφέροντα των ασκούντων ενεργά στην διοίκηση της εταιρείας με αυτά των εξωτερικών επενδυτών και των μετόχων. Πολλές έρευνες σχετικά με τη θεωρία εντολέα εντολοδόχου έδειξαν ότι οι εταιρείες για να συμβάλουν στη διαχείριση της σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των μετόχων, της διοίκησης της εταιρείας και των πιστωτών λαμβάνουν συμβουλευτικές υπηρεσίες από εξωτερικό ελεγκτή. Η εμπλοκή εξωτερικού ελεγκτή σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης βρέθηκε να είναι αρνητικά συσχετισμένη με την ταύτιση διοίκησης ιδιοκτησίας και θετικά συσχετισμένη με το ύψος των εταιρικών δανείων και το μέγεθος της εταιρείας.

Η θεωρία εντολέα – εντολοδόχου κατά τους Hazem Ramadan Ismael et al (2018), βασίζεται στην αντίληψη ότι η εντολοδόχος διοίκηση έχει περισσότερη πληροφόρηση από τον εντολέα (μετόχους) και αυτό δυσχεραίνει την θέση των μετόχων στο να προστατέψουν τα συμφέροντα τους. Είναι λοιπόν απίθανο η διοίκηση να καταβάλει τα μέγιστα για την μεγιστοποίηση των συμφερόντων των μετόχων αν και οι δύο πλευρές επιδιώκουν την μεγιστοποίηση των συμφερόντων τους.

Σύμφωνα με τους Hazem Ramadan Ismael et al (2018), οι παράγοντες που έχουν την μεγαλύτερη συσχέτιση σχετικά με την ύπαρξη Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου είναι το μέγεθος της εταιρείας, τα εξωτερικά διοικητικά έξοδα, η βαρύτητα των εσωτερικών επιχειρηματικών κινδύνων και η ύπαρξη αποτελεσματικής Επιτροπής Ελέγχου. Επίσης υπάρχει σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ συμμετοχής της εκτελεστικής διοίκησης της εταιρείας στο μετοχικό κεφάλαιο και ύπαρξης Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου κάτι που επιβεβαιώνει τη θεωρία εντολέα – εντολοδόχου.

Σύμφωνα με τους Koutoupis, Pazarskis and Drogalas (2018), το έργο των τμημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στοχεύει περισσότερο στην συμμόρφωση με τις διατάξεις της Εταιρικής Διακυβέρνησης και τους ισχύοντες κανόνες και λιγότερο ως συμβουλευτικό όργανο της Διοίκησης κατά την σύνταξη της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης.

5.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Στη διεθνή ερευνητική βιβλιογραφία αρχίζει να κερδίζει σημαντικό έδαφος η πολυμορφία στην σύσταση του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδέεται με καλές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης. Στις μεγάλες πολυεθνικές η πολυμορφία στα Διοικητικά Συμβούλια είναι μονόδρομος για την έκφραση διαφορετικών απόψεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον που διαμορφώνει η παγκοσμιοποιημένη οικονομία σήμερα. Η πολυπολιτισμικότητα και η πολυμορφία των εργαζομένων βελτιώνει την ικανότητα της επιχείρησης να καταλαβαίνει καλύτερα τις ανάγκες μιας διευρυμένης πελατειακής βάσης, κάνοντας την πιο ανταγωνιστική στην ιδιαίτερα ποικιλόμορφη παγκόσμια οικονομία (Robinson et al, 1997; Thomas et al, 1996).

Η πολυμορφία ενός Δ.Σ. εκτός από εκτελεστικά μη εκτελεστικά ή ανεξάρτητα μπορεί να εκφραστεί και με άλλα χαρακτηριστικά όπως το γένος, η ηλικία, η εθνικότητα και άλλα. Οι Hafsi Taieb et al (2013), εντόπισαν σημαντική θετική συσχέτιση της πολυμορφίας στο Δ.Σ. με τους δείκτες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Με βάση την παραπάνω έρευνα ορισμένοι αξιολογητέοι συσχετισμοί που παρατηρήθηκαν μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών όπως το μέγεθος του Δ.Σ., το ιδιοκτησιακό καθεστώς, αριθμός μελών ανεξάρτητων από την εταιρεία, η ταυτόχρονη κατοχή της θέσης του Διευθύνοντα Συμβούλου από τον Πρόεδρο είναι οι ακόλουθοι:

i. Σημαντική θετική συσχέτιση με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη παρουσιάζει η ύπαρξη στελεχών θηλυκού γένους στο Δ.Σ.. Οι εταιρείες εντάσσοντας ανεξάρτητα στελέχη θηλυκού γένους στη σύνθεση του Δ.Σ. αυξάνουν την πολυμορφία τους και βελτιώνουν την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη τους.

ii. Η κατοχή της θέσης του Διευθύνοντα Συμβούλου από τον Πρόεδρο, είναι αρνητικά συσχετισμένη με τον βαθμό ύπαρξης μελών ανεξάρτητων από την εταιρεία, διότι αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες αυτές που επιλέγουν αυτό το μοντέλο συγκεντρωτισμού της διοίκησης, λειτουργούν επιφυλακτικά απέναντι σε τρίτους.

iii. Το μέγεθος του Δ.Σ. παρουσιάζει σημαντική αρνητική συσχέτιση με την εμπειρία των μελών του, γεγονός που δείχνει ότι ο αριθμός των μελών του τείνει να μειώνεται όσο αυξάνει η λειτουργική και διοικητική επάρκεια του Δ.Σ.. (Hafsi Taieb et al, 2013)

Σε έρευνα της εταιρείας Deloitte που δημοσιεύτηκε το 2019 για λογαριασμό του οργανισμού A.B.D. (Alliance for Board Diversity), προβλέπεται ότι ο αριθμός των θηλυκού γένους μελών των Δ.Σ. και των μειονοτήτων των Αμερικανικών Δ.Σ, θα αυξηθεί στο 40% έως το 2024 ως μια προσπάθεια να αντικατοπτρίζει την σημερινή ανοικτή μορφή της οικονομίας (Deloitte, 2019).

5.4 ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΝΟΣ ΚΑΛΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Τα οφέλη ύπαρξης ενός καλού συστήματος εσωτερικών ελέγχων είναι:

Αύξηση της οικονομικής ακεραιότητας και αξιοπιστίας

Συμβάλλει στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων και στη μείωση της πιθανότητας απάτης

Καθιέρωση διαδικασιών παρακολούθησης

Εξασφάλιση συμμόρφωσης με τους νόμους και τους εκ του νόμου κανονισμούς

Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εργασιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ COVID-19

Η έξαρση της πανδημίας λόγω του κορωνοϊού Covid-19, προκάλεσε εκτός από υγειονομική κρίση, κοινωνική αναταραχή, ανασφάλεια, ανατροπές στη οικονομική δραστηριότητα νομικών και φυσικών προσώπων, την καθημερινότητα των καταναλωτών, εργαζομένων, επιχειρήσεων και οργανισμών στο παγκόσμιο περιβάλλον. Οι πρωτόγνωρες καταστάσεις της πανδημίας ανάγκασαν κάθε κράτος να λάβει περιοριστικά μέτρα εξάπλωσης του ιού και διάφορα μέτρα στήριξης της οικονομίας τα οποία εφαρμόστηκαν από τις κυβερνήσεις.

Γεγονός αποτελεί διεθνώς ότι η Ελλάδα διαχειρίστηκε το πρώτο κύμα της υγειονομικής κρίσης της πανδημίας ιδιαίτερα καλά, με άμεσα μέτρα περιορίζοντας την εξάπλωση

της, ενώ την περίοδο του δεύτερου κύματος που διανύουμε τώρα, στόχος είναι ο περιορισμός της εξάπλωσης, διότι τα κρούσματα έχουν υπερβεί κατά πολύ αυτά της πρώτης περιόδου. Η πανδημία έχει επιφέρει πολλαπλές ανακατατάξεις και αναπροσαρμογές στον τρόπο ζωής, εργασίας και μετακίνησης των πολιτών.

Περίπου 140 εκατομμύρια θέσεις εργασίας εκτιμήθηκε στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας του ΟΗΕ ότι χάθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο στο πρώτο κύμα της πανδημίας, ενώ κατά την έξαρση του δεύτερου κύματος πανδημίας, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 340 εκατομμύρια θέσεις (Gascón,2020).

Η έξαρση της κοινωνικής κρίσης και της ανεργίας θα επιφέρουν πολλαπλές επιπτώσεις στην οικονομία των κρατών. Οι επιπτώσεις της πανδημίας στον ιδιωτικό τομέα ανάγκασαν τις κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο να λάβουν μέτρα για την υποστήριξη της οικονομίας και του κοινωνικού συνόλου, κάτι το οποίο έγινε και στην Ελλάδα.

Η έξαρση της πανδημίας προκάλεσε την μετάβαση της ελληνικής οικονομίας στην ψηφιακή εποχή και την επαναξιολόγηση των λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου. Το τμήμα ελέγχου καλείται να παρέχει ένα ευρύ φάσμα συμβουλευτικών υπηρεσιών, προκειμένου να ανατρέψει τους αναδυόμενους κινδύνους κάθε επιχείρησης. Με την έξαρση της πανδημίας επαναπροσδιορίστηκαν οι μέθοδοι άσκησης ελεγκτικής εποπτείας, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και ο ρόλος του ελεγκτή. Ο εσωτερικός έλεγχος σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο δοκιμάζεται για την επάρκεια ελεγκτικών σχεδίων δράσης και την αποτελεσματικότητα των παραδοσιακών μεθόδων ελεγκτικής.

Η θωράκιση απέναντι σε ψηφιακούς κινδύνους, η διασφάλιση των μεθόδων συνεχούς ελέγχου και επιχειρησιακής συνέχειας αποτελούν κρίσιμα σημεία για τη μετάβαση από τις παραδοσιακές ελεγκτικές μεθόδους στη νέα ψηφιακή ελεγκτική πραγματικότητα, με την ενσωμάτωση λύσεων και εφαρμογών τεχνολογίας εικονικού ελέγχου και απομακρυσμένης εποπτείας.

6.2 ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου χρειάζεται μια νέα ευέλικτη προσέγγιση προκειμένου να αντιμετωπίσουν ένα περίπλοκο φάσμα προκλήσεων και κινδύνων στην περίοδο της πανδημίας Covid-19. Αυτοί οι νέοι κίνδυνοι επιβαρύνουν την εκτέλεση των

υφιστάμενων σχεδίων ελέγχου και σε αρκετά τμήματα εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζονται περιορισμοί πόρων.

Για τον μετασχηματισμό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου υιοθετούνται τέσσερα βήματα που εκσυγχρονίζουν τον τρόπο λειτουργίας και αποτελεσματικότητας.

Αναθεώρηση των κινδύνων και επικαιροποίηση των στόχων του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου έχει γίνει πιο πολύτιμο με την νέα πραγματικότητα της επιδημίας του Covid-19, καθώς καλείται να προβλέψει, να κατανοήσει, αξιολογήσει και να αντιμετωπίσει νέους κινδύνους, ώστε να διασφαλίσει τη καλύτερη λειτουργία και ανάπτυξη της επιχείρησης.

Το πρώτο βήμα είναι να εντοπίσει τους κρίσιμους και άμεσους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η επιχείρηση και η αντικειμενική αντιμετώπισή τους. Ο συμβουλευτικός ρόλος και η διαμεσολάβηση του εσωτερικού ελεγκτή ανάμεσα στα ανώτερα στελέχη και τη διοίκηση για την παροχή ορθής πληροφορίας και διαβεβαιώσεων για τους τρόπους προφύλαξης και αντιμετώπισης των κινδύνων είναι στοιχείο του μετασχηματισμού σε έναν πιο διευρυνόμενο ρόλο (Yunker, 2020).

Ένα παράδειγμα στο οποίο το τμήμα εσωτερικού ελέγχου επανεξετάσει τους κινδύνους, είναι τα επαγγελματικά ταξίδια, να αξιολογήσει τις δυνατότητες υπαλλήλων που εργάζονται εξ αποστάσεως για μεγάλα χρονικά διαστήματα και να κρίνει εάν κρίσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες μπορούν να μεταφερθούν σε διαφορετικές τοποθεσίες. Ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει επίσης να εξετάσει αλλαγές στην υπηρεσία αποθήκευσης δεδομένων για θέματα ασφάλειας τους και την αναγκαία μετατροπή κάποιων από αυτά σε ψηφιακή μορφή.

Ορισμένοι κίνδυνοι έχουν αυξηθεί με την πανδημία όπως οι απειλές στον κυβερνοχώρο. Για παράδειγμα, από πρόσφατα στοιχεία τα Barracuda Networks έδειξαν αύξηση 600% στα κακόβουλα ηλεκτρονικά μηνύματα "ψαρέματος". Αυτά τα μηνύματα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να μοιάζουν με αυτά από την υπηρεσία πολιτικής προστασίας για να μπορέσουν να βλάψουν την επιχείρηση και το απομακρυσμένο εργατικό δυναμικό προσωπικό. Μία τέτοια παραβίαση στο πληροφοριακό σύστημα θα

μπορούσε να εκτροχιάσει την επιχείρηση επιφέροντας πολλές συνέπειες.

Αξιοποίηση της υφιστάμενης γνώσης και της εσωτερικής εμπειρίας της επιχείρησης για την διαμόρφωση ενός νέου σχεδίου δράσης.

Μόλις η διοίκηση αξιολογήσει τους κινδύνους και τους γενικούς στόχους της επιχείρησης, το επόμενο βήμα είναι να φέρει σε επαφή το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, με έμπειρα στελέχη της ψηφιακής ασφάλειας και λειτουργιών της πληροφορικής για να αναπτύξει ένα σχέδιο δράσης σχετικά με την αύξηση των επιπέδων διασφάλισης και τη μείωση του κινδύνου του οργανισμού.

Μία από τις πιο σημαντικές προκλήσεις είναι η ορθή μεθοδολογία για τη διενέργεια λογιστικού ελέγχου εξ αποστάσεως. Κατά την περίοδο της πανδημίας το παραδοσιακό σχέδιο ελέγχου ενδέχεται να μην λειτουργεί αποδοτικά, οπότε είναι απαραίτητο να διαμορφωθεί ένα ευέλικτο σχέδιο δράσης που να διασφαλίζει τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου και των ελεγκτικών προτύπων. Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να μετατρέψει ένα παραδοσιακό και μονόπλευρο σχέδιο ελέγχου, σε σύγχρονο, ευέλικτό και επικοινωνιακά αποτελεσματικό σχέδιο δράσης (Yunker,2020).

Τα υφιστάμενα σχέδια διαχείρισης κρίσεων των επιχειρήσεων, ενδέχεται να είναι ξεπερασμένα και είναι απαραίτητη η αξιολόγηση και ανανέωση τους. Τα σχέδια διαχείρισης κρίσεων πρέπει να διατυπώνουν σαφώς σχέδια δράσης έκτακτης ανάγκης και πρωτόκολλα λήψης αποφάσεων. Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου σε συνεργασία με τη διοίκηση καλείται να επανεξετάζει για τυχόν κενά σε αυτά τα σχέδια.

Οι απαιτήσεις της πανδημίας αναγκάζουν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου να παρέχει συμβουλές όπου υπάρχουν ελλείψεις και να διασφαλίζει ότι το σχέδιο δράσης φέρει επάρκεια ώστε να μετριάσει τον κίνδυνο.

Σημαντική είναι επίσης, η έγκαιρη εκπαίδευση και ενημέρωση των εμπλεκομένων, η επάρκεια γνώσης των ενδιαφερομένων και των στελεχών της επιχείρησης, για τον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης, τα μέτρα προφύλαξης και τα κατάλληλα πρωτόκολλα εφαρμογής. Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν τον βραχυπρόθεσμο και τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο της πανδημίας Covid-19 στην επιχείρηση, για να βοηθήσουν να ξεπεράσει την κρίση διατηρώντας την επιχειρηματική της συνέχεια.

Οι επιχειρήσεις πρέπει να αναζητήσουν πρόσβαση σε μια δικτυακή κοινότητα

χρηστών εσωτερικού ελέγχου ή εξωτερικών συνεργατών ως βάση γνώσεων και ανταλλαγή πληροφοριών. Αυτές οι γνώσεις μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση του ελεγκτικού ελέγχου και στην ανίχνευση και αξιολόγηση του κινδύνου (Yunker,2020).

Ενσωμάτωση νέας τεχνολογίας

Τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου για να μπορούν να εκτελούν γρήγορα και αποτελεσματικά ένα σχέδιο δράσης πρέπει να ενσωματώσουν νέες τεχνολογίες και να επενδύσουν στο απαραίτητο λογισμικό και εξοπλισμό ώστε να ενοποιήσουν τις δραστηριότητες τους σε πληροφοριακά συστήματα. Η διασφάλιση της ασφάλειας των πληροφοριών, η βελτιστοποίηση πρακτικών και η δημιουργία έγκυρων αναφορών είναι κρίσιμα σημεία για να επιτύχει ο ψηφιακός μετασχηματισμός της επιχειρηματικής συνέχειας (Yunker,2020).

Οι νέες εφαρμογές και η εξέλιξη της τεχνολογίας οι οποίες πολλές φορές διατίθενται χωρίς κόστος παρέχουν ευελιξία και ταχύτητα, διατηρώντας εφικτή την εξ αποστάσεως διαδικασία ελέγχου, τη διεξαγωγή ελεγκτικών συναντήσεων και συνεντεύξεων μέσω ασφαλούς τηλεδιάσκεψης και ζωντανών βίντεο από τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Η τεχνολογία αυξάνει τη διαφάνεια του ελέγχου, την ανάλυση μεγάλων δεδομένων διευκολύνει τον εντοπισμό και αξιολόγηση των κινδύνων και επίσης διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων ακόμη και όταν οι έλεγχοι γίνονται εξ αποστάσεως.

Οι ενιαίες πλατφόρμες λογισμικού μειώνουν τον χρόνο απόκρισης, παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων για τα στοιχεία τεκμηρίωσης, αυξάνουν την ποιότητα της επικοινωνίας, της συνεργασίας και βελτιώνουν τη ροή εργασίας σε διαφορετικά στάδια ελέγχου. Για παράδειγμα το Audit Bond αποτελεί ένα ειδικό λογισμικό διαχείρισης ελέγχου που έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει αποτελεσματικότητα σε όλη τη ροή εργασιών ελέγχου από το σχεδιασμό έως την τελική αναφορά.

Σε ακόμη πιο νέα και αναβαθμισμένα τεχνολογικά συστήματα ενσωματώνονται έξυπνες εφαρμογές αυτόματων διαδικασιών ρομποτικής και μηχανικής τεχνητής νοημοσύνης οι οποίες προσδίδουν επιπλέον οφέλη και εξοικονόμηση πόρων, διευκολύνοντας το ελεγκτικό έργο και μετασχηματίζουν τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου σε μια νέα εποχή.

Φιλοσοφία συνεχούς βελτίωσης και λήψης αποφάσεων.

Ο αντίκτυπος της πανδημίας στη συνολική οικονομία και στις επιχειρήσεις θα μπορούσε να διαρκέσει για μήνες ή και για χρόνια.

Προηγούμενες κρίσεις έχουν δείξει ότι, οι καλά προετοιμασμένες επιχειρήσεις μετά από μία «καταστροφή» έχουν ισχυρότερη επάνοδο και καλύτερη απόδοση μακροπρόθεσμα.

Οι κίνδυνοι, από τη φύση τους, είναι απρόβλεπτοι γι' αυτό ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να παρακολουθεί συνεχώς τι συμβαίνει εντός και εκτός της; Επιχείρησης και να προσαρμόζεται στις περιστάσεις. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να μετριάσουν τους υφιστάμενους κινδύνους και να προσβλέπουν στον μελλοντικό κίνδυνο. Η πανδημία θα φέρει πολλούς έμμεσους κινδύνους και άμεσες συνέπειες που ο εσωτερικός έλεγχος καλείται να εξετάσει για να μην εξελιχθούν περαιτέρω και πιθανόν να επηρεάσουν τη μελλοντική κατάσταση της επιχείρησης (Yunker,2020).

Μία πρόσφατη έρευνα από το Audit Executive Center της ΠΑ για την πανδημία του Covid-19, έδειξε ότι το 78% των διευθυντών και των στελεχών του τμήματος εσωτερικού ελέγχου δήλωσαν ότι οι αρχικές στρατηγικές αντιδράσεις επικεντρώθηκαν στην αξιολόγηση των βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων, το 72% επικεντρώθηκε στην παροχή ενημερώσεων προς το διοικητικό συμβούλιο, το 66% στην αναθεώρηση του σχεδίου επιχειρησιακής συνέχειας και το 59% στην αξιολόγηση σχέσεων με τρίτους. Η πανδημία του Covid-19 θα επιφέρει πολλαπλές μεταβολές και αναπροσαρμογές στον τρόπο λειτουργίας και τη μεθοδολογία άσκησης του ελέγχου.

Η εκτέλεση των παραπάνω βημάτων μπορεί να βοηθήσει μία επιχείρηση να εξελιχθεί μειώνοντας τα κενά κάλυψης κινδύνου και ενισχύοντας τη συνολική του οργανωτική απόδοση.

Τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων ανησυχούν για την ικανότητα των τμημάτων τους να αναγνωρίζουν τους αναδυόμενους κινδύνους. Επίσης τα διοικητικά συμβούλια επιθυμούν η εταιρική τους κουλτούρα να ενθαρρύνει τη συνεργασία εντός της επιχείρησης για την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων που θα προσαρμόζονται επιτυχώς σε νέες διαταραχές όπως η επιδημία Covid-19.

Η τρέχουσα φάση της έξαρσης της πανδημίας, δίνει την ευκαιρία να εξεταστούν τα όρια και οι αντοχές των συστημάτων, να ενισχυθούν οι άμυνες διαχείρισης κρίσεων

και τα σχέδια ελέγχου, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση κινδύνων κάνοντας τον εσωτερικό έλεγχο έναν αξιόπιστο συνεργάτη και σύμβουλο.

6.3. Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Η εξάπλωση της πανδημίας Covid-19 έχει φέρει μια νέα πραγματικότητα στην οποία οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου των επιχειρήσεων πρέπει να προσαρμοστούν, να παραμείνουν στο πλευρό της Διοίκησης και να επαναξιολογήσουν τις προτεραιότητές και τους κινδύνους.

Σύμφωνα με το συμβουλευτικό τμήμα της KPMG πιο σημαντικό απ' όλα, είναι να διασφαλιστεί η υγεία του προσωπικού των επιχειρήσεων. Όλοι οι εσωτερικοί ελεγκτές που τους έχουν ανατεθεί έλεγχοι εκτός της χώρας θα πρέπει να επιστρέψουν και ανάλογα με τη χώρα που επισκέφθηκαν να μείνουν σε καραντίνα για 14 ημέρες. Επιπλέον σε περίπτωση μερικής ή πλήρους διακοπής της επιχειρηματικής δραστηριότητας, το προσωπικό θα πρέπει να διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για να εργάζεται από το σπίτι (π.χ. οθόνες, φορητό υπολογιστή, σύνδεση, κ.τ.λ.). Η επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού και της διοίκησης θα πρέπει να είναι συχνή με τη διεξαγωγή τηλε-διασκέψεων και την παροχή περιοδικών ενημερωτικών δελτίων για την τρέχουσα κατάσταση.

Στο πλαίσιο της πανδημικής κρίσης δημιουργήθηκαν επιπλέον νέοι κίνδυνοι όπως η μη συμμόρφωση των εργαζομένων με τους επιβαλλόμενους ταξιδιωτικούς κανόνες ή τις πολιτικές για εργασία από το σπίτι. Επίσης η μη εφαρμογή των νέων κανόνων συμπεριφοράς από τους εργαζόμενους στα γραφεία για την αποφυγή της λοίμωξης (π.χ. ακύρωση συμμετοχής σε εκδηλώσεις, απόσταση 2 μέτρων μεταξύ των εργαζομένων κ.τ.λ.). Με την εξ αποστάσεως εργασία πολλές επιχειρήσεις μπορεί να έχουν έλλειψη στις υφιστάμενες άδειες λογισμικού σε σχέση με τους χρήστες.

Η EY GREECE πραγματοποίησε μια διαδικτυακή ανοιχτή συζήτηση, με θέμα «Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19 - επίδραση στη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου» στην ελληνική πραγματικότητα, για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικά σε αυτές τις νέες προκλήσεις.

Στην παρακάτω εικόνα αποτυπώνεται το πώς προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις του εσωτερικού ελέγχου στην κρίση του COVID-19.

Πως προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην κρίση του COVID-19;

Ο αντίκτυπος της κρίσης του COVID-19 είναι πρωτοφανής για όλους τους οργανισμούς. Βάσει των συζητήσεων με πελάτες του δικτύου της ΕΥ, οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου έχουν ανταποκριθεί θετικά στην κρίση.

-
 - Υγεία και ασφάλεια του ανθρώπινου δυναμικού
 - Τεχνολογικές Υποδομές για την υποστήριξη εργασιών από απόσταση
-
 - Επαναξιολόγηση των Κινδύνων
 - Αναδιαμόρφωση του Ετήσιου Πλάνου Ελέγχων
 - Προσαρμογή του Ελεγκτικού Περιβάλλοντος
-
 - Προσαρμογή της Ελεγκτικής Μεθοδολογίας
-
 - Χρήση και Ανάπτυξη μεθόδων Συνεχούς Παρακολούθησης και Ελέγχου

April 2020 | EY Greece Webcast

4

EY

Εικόνα 1: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Οι βασικές προτεραιότητες που τέθηκαν από τις Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την πανδημία Covid-19 είναι:

- η υγεία και ασφάλεια του ανθρώπινου δυναμικού
- οι τεχνολογικές υποδομές για την υποστήριξη εργασιών από απόσταση
- η επαναξιολόγηση των κινδύνων
- η αναδιαμόρφωση του ετήσιου πλάνου ελέγχων
- η προσαρμογή του ελεγκτικού περιβάλλοντος
- η προσαρμογή της ελεγκτικής μεθοδολογίας
- η χρήση και ανάπτυξη μεθόδων συνεχούς παρακολούθησης και ελέγχου

Οι εσωτερικοί ελεγκτές δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων δίνοντας τους την δυνατότητα να εργαστούν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως απασχόλησης και την εξέταση της καταλληλότητας των υποδομών για την γενικότερη ασφάλεια του προσωπικού.

Πως προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην κρίση του COVID-19;

Ανθρώπινο Δυναμικό και Τεχνολογικές Υποδομές

- 1** Ευέλικτη Προσέγγιση Στελέχωσης
- 2** Έμφαση σε θέματα εμπιστευτικότητας και προστασίας δεδομένων
- 3** Ανάπτυξη Εναλλακτικών Δραστηριοτήτων για τους Εσωτερικούς Ελεγκτές
- 4** Σχεδιασμός έκτακτων μέτρων
- 5** Αξιολόγηση των ελεγκτικών εργαλείων και των τεχνολογικών υποδομών

April 2020 | EY Greece Webcast

EY

Εικόνα 2: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

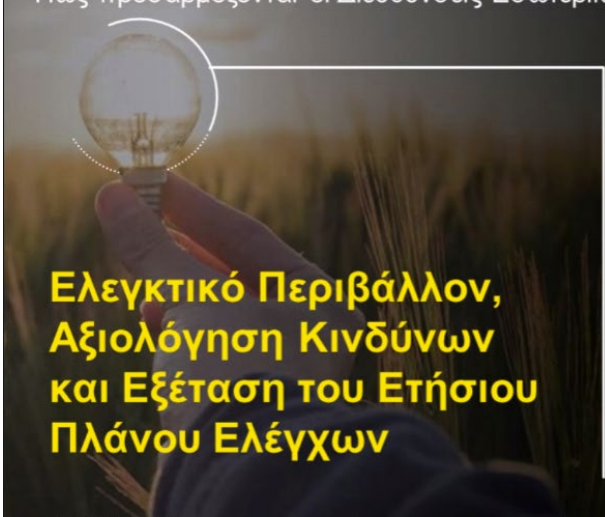
(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό και τις τεχνολογικές υποδομές οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν επικεντρωθεί στα παρακάτω:

- Ευέλικτη προσέγγιση στελέχωσης
- Έμφαση σε θέματα εμπιστευτικότητας και προστασίας δεδομένων
- Ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων για τους εσωτερικού ελεγκτές
- Σχεδιασμός έκτακτων μέτρων
- Αξιολόγηση των ελεγκτικών εργαλείων και τεχνολογικής επάρκειας υποδομών

Θα πρέπει να εξεταστούν οι τεχνολογικές ως προς την καταλληλότητα, την ασφάλεια την επάρκεια και τις ολικές αντοχές του συστήματος και νέοι παράγοντες που ίσως επιβαρύνουν την εργασιακή απόδοση του προσωπικού (π.χ. ψυχολογικής φύσης). Οι ελεγκτές λόγω της εξ αποστάσεως εργασίας διασφαλίζουν τα θέματα ασφάλειας με την προστασία και ασφάλεια των δεδομένων.

Πως προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην κρίση του COVID-19;

**Ελεγκτικό Περιβάλλον,
Αξιολόγηση Κινδύνων
και Εξέταση του Ετήσιου
Πλάνου Ελέγχων**

- 1** Επαναξιολόγηση των Κινδύνων
- 2** Αναδιαμόρφωση του Ετήσιου Πλάνου Ελέγχων
- 3** Αξιολόγηση των εν εξελίξει Ελέγχων
- 4** Αξιολόγηση του Ελεγκτικού Περιβάλλοντος
- 5** Επικοινωνία με Επιτροπή Ελέγχου
- 6** Διαμόρφωση Πρόσθετων Κριτηρίων

April 2020 | EY Greece Webcast 7

Εικόνα 3: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου έδωσαν βαρύτητα στην επαναξιολόγηση κινδύνων, την αναδιαμόρφωση του ετήσιου πλάνου ελέγχων, την αξιολόγηση των εν εξελίξει ελέγχων, την αξιολόγηση του ελεγκτικού περιβάλλοντος, την επικοινωνία με την επιτροπή ελέγχου και τη διαμόρφωση πρόσθετων κριτηρίων διασφάλισης.

Πως προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην κρίση του COVID-19;

**Ελεγκτική
Μεθοδολογία**

- 1** Διαμόρφωση Ελεγκτικής Μεθοδολογίας
- 2** Αξιολόγηση της διαδικασίας του επανελέγχου (Follow-Up)
- 3** Παροχή καθοδήγησης για την τεκμηρίωση των μηχανισμών ελέγχων
- 4** Συζήτηση και επικοινωνία με τις Εποπτικές / Ρυθμιστικές Αρχές

April 2020 | EY Greece Webcast 9

Εικόνα 4: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Η ελεγκτική μεθοδολογία θα πρέπει να γίνει προσωρινά πιο ευέλικτη και αξιόπιστη για να βοηθήσει την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας και αν κριθεί απαραίτητο να εφαρμοστούν αλλαγές στη διάρκεια των ελέγχων όπως χαλάρωση των προθεσμιών για την έκδοση των εκθέσεων και την υλοποίηση επανελέγχου.

Πως προσαρμόζονται οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου στην κρίση του COVID-19;

Συνεχής Παρακολούθηση και Έλεγχος

- 1** Αξιοποίηση των μεθόδων συνεχούς παρακολούθησης και ελέγχου (data analytics)
- 2** Διενέργεια στοχευμένων επιβεβαιωτικών ελέγχων εξ' αποστάσεως (desktop review)
- 3** Ανάθεση σε υψηλόβαθμα στελέχη του Εσωτερικού Ελέγχου της συνεχούς αλληλεπίδρασης με τον οργανισμό

April 2020 | EY Greece Webcast

Εικόνα 5: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Την περίοδο της πανδημίας η αξιοποίηση των μεθόδων συνεχούς παρακολούθησης και ελέγχου είναι αναγκαία και για τις επιχειρήσεις που δεν έχουν αναπτύξει τέτοιες μεθόδους θα πρέπει να υιοθετήσουν τέτοια εργαλεία ώστε να ελέγξουν την απόδοσή τους σε ελέγχους. Οι παραδοσιακές μέθοδοι ελέγχου μπορεί να μη λειτουργήσουν αποδοτικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Νέες τεχνολογίες για την εξ' αποστάσεως αξιολόγηση ελεγκτικών τεκμηρίων και εικονικών ελέγχων είναι η χρήση ανάλυσης δεδομένων και ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Με την πανδημία διενεργούνται επίσης στοχευμένοι επιβεβαιωτικοί έλεγχοι εξ' αποστάσεως βοηθώντας στην περαιτέρω ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους, μιας και η αξιοποίησή τους βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο.

Παραδείγματα: Αξιολόγηση Κινδύνων και Ετήσιο Πλάνο Ελέγχων

Πλάνο Ελέγχων

Οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου συμπεριλαμβάνουν στο Ετήσιο Πλάνο Ελέγχων έναν συνδυασμό από Συμβουλευτικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Διασφάλισης

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την υποστήριξη του οργανισμού σε περιοχές όπως:

- ▶ Διαχείριση Κρίσεων
- ▶ Συνέχιση επιχειρηματικής δραστηριότητας
- ▶ Ασφάλεια εργαζομένων
- ▶ Δυνατότητα εργασίας από το σπίτι
- ▶ Κυβερνοασφάλεια
- ▶ Διαχείριση εφοδιαστικής αλυσίδας

▶ Επανατοπθέτηση προσωπικού του Εσωτερικού Ελέγχου σε μονάδες που διαχειρίζονται τις παραπάνω περιοχές ή

▶ Καθιέρωση υπεύθυνου ατόμου στον ΕΕ για συνεχή επικοινωνία

Υπηρεσίες Διασφάλισης

Παροχή υπηρεσιών Διασφάλισης σε περιοχές όπως:

- ▶ Εισπραξιμότητα απαίτησεων
- ▶ Απομείωση Περιουσιακών Στοιχείων
- ▶ Αναγνώριση Εσόδων
- ▶ Υπεραξία (Goodwill)
- ▶ Απαξίωση Αποθεμάτων
- ▶ Ρευστότητα και Κεφάλαιο Κίνησης
- ▶ Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων
- ▶ IT Υποδομές
- ▶ Διαχείριση προμηθειών IT

▶ Διενέργεια των ελέγχων από απόσταση

▶ Αξιοποίηση του προσωπικού της εταιρείας σε διάφορες περιοχές για την προσκόμιση στοιχείων (π.χ. φωτογραφίες από το προσωπικό αποθήκης)

▶ Αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάλυσης δεδομένων.

April 2020 | EY Greece Webcast 14

Εικόνα 6: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Λόγω της πανδημίας η επανεξέταση του ελεγκτικού πλάνου είναι αναγκαία και διαφοροποιεί το μίγμα των υπηρεσιών που πραγματοποιεί, αυξάνοντας το ποσοστό των συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών διασφάλισης. Οι ομάδες εσωτερικού ελέγχου συμμετέχουν σε επιτροπές διαχείρισης κρίσεων βοηθώντας τις λοιπές διευθύνσεις των επιχειρήσεων και να εξετάζουν νέους μηχανισμούς ελέγχου.

Συνοπτικά: COVID-19 και Εσωτερικός Έλεγχος

Συνέχιση Δραστηριοτήτων

Συνέχιση των δραστηριοτήτων όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί από τη νέα αξιολόγηση κινδύνων.

Προσπάθεια για όσο το δυνατόν μικρότερη όχληση των επιχειρησιακών λειτουργιών είτε μέσω της συνέχισης του εξ' αποστάσεως ελέγχου είτε με τη χρήση μεθόδων ανάλυσης.

Επόμενη μέρα

Μετασχηματισμός

Λειτουργία στη νέα κανονικότητα με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, ώστε ο Εσωτερικός Έλεγχος να παρακολουθεί συνεχώς και σε σχεδόν πραγματικό χρόνο περιοχές, κινδύνους και μηχανισμούς ελέγχου μέσω της ανάλυσης δεδομένων.

Εγγύς Μέλλον

Υποστήριξη του Οργανισμού

Υποστήριξη του οργανισμού στον εντοπισμό αναδυόμενων κινδύνων και παροχή συμβουλών σε άμεσο χρόνο.

Τώρα

Εικόνα 7: EY Ελλάδα, ανοιχτή διαδικτυακή συζήτηση αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του Covid-19, επίδραση στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

(Πηγή: https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001)

Την περίοδο της πανδημίας το τμήμα εσωτερικού ελέγχου έχει μετατραπεί σε έναν έγκυρο πάροχο συμβουλευτικών υπηρεσιών και διασφάλισης. Οι εσωτερικοί ελεγκτές, ανέδειξαν τον συμβουλευτικό τους ρόλο, συμμετείχαν παραγωγικά στην διαχείριση της κρίσης και παρέμειναν χρήσιμοι σε θέματα διαχείρισης των κινδύνων, προσφέροντας εξειδικευμένες υπηρεσίες στις επιχειρήσεις.

Στόχος, είναι το τμήμα εσωτερικού ελέγχου να παρέχει διασφαλίσεις σε διαφορετικούς κινδύνους και σε εναλλαγές καταστάσεων σε πραγματικό χρόνο, εστιάζοντας σε κρίσιμα σημεία όπως η ανάλυση δεδομένων, η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, ο συνεχής έλεγχος και οι εξ αποστάσεως ελεγκτικές εργασίες παρέχοντας στην επιχείρηση ασφάλεια. Επίσης να αναδειχθεί ο συμβουλευτικός ρόλος του ελεγκτή και του εσωτερικού ελέγχου, ώστε να βρίσκεται κοντά στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και να συμβουλεύουν τη διοίκησή σε θέματα στρατηγικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

7.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η εταιρία ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΕΛΠΕ) ιδρύθηκε το 1998 (με την συγχώνευση των θυγατρικών του Ομίλου ΔΕΠ και μετονομασία σε ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ). Είναι ένας από τους κορυφαίους Ομίλους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στον τομέα της ενέργειας, με δραστηριότητες σε 6 χώρες. Οι μετοχές της διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου

7.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Το 1955 με την απόφαση της τότε κυβέρνησης, υπογράφεται η σύμβαση κατασκευής του πρώτου διωλιστηρίου πετρελαίου στην Ελλάδα στον Ασπρόπυργο. Η κατασκευή άρχισε το 1956 και διήρκησε έως το 1958, όταν και εγκαινιάζεται το νέο διωλιστήριο στον Ασπρόπυργο.

Το 1966 εγκαινιάζεται στη Δυτική Θεσσαλονίκη το διυλιστήριο της ESSO PAPPAS.

Το 1971 το διυλιστήριο της ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ στην Ελευσίνα εγκαινιάζεται από τον όμιλος Ιωάννη Λάτση.

Το 1975 ιδρύεται η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ Α.Ε. (Δ.Ε.Π.) η οποία εξαγοράζεται από το Ελληνικό Δημόσιο η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ Α.Ε. (ΕΛ.Δ.Α.). Το Δημόσιο πλέον ελέγχει πλήρως τη διύλιση, εμπορία και διάθεση διυλισμένων προϊόντων.

Το 1981 το Δημόσιο εξαγοράζει τον όμιλο εταιρειών ESSO τον οποίο μετονομάζει σε ΕΚΟ.

Το 1985 ιδρύεται η ΔΕΠ-ΕΚΥ για να δραστηριοποιείται το Δημόσιο στην έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων.

Το 1988 ιδρύεται η Δημόσια Επιχείρηση Παροχής Αερίου Α.Ε. (Δ.Ε.Π.Α.).

Η Δ.Ε.Π. αναλαμβάνει τη διύλιση και διάθεση διυλισμένων προϊόντων στην εσωτερική αγορά για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου και αποκτά τις μετοχές της Δ.Ε.Π.Α και της ΕΛ.Δ.Α.

Η ΕΛ.Δ.Α. ιδρύει μαζί με τη Foster Wheeler Italiana S.r.l. την εταιρεία μελετών ΑΣΠΡΟΦΟΣ και την εμπορική Εταιρεία ΕΛΔΑ-Ε.

Η εμπορική ΕΚΟ ιδρύει συμμετοχικά την ΕΚΟΤΑ-ΚΩ.

Από το 1991-1997 απελευθερώνεται η αγορά πετρελαίου και η Δ.Ε.Π. αναλαμβάνει τη διύλιση και διάθεση προϊόντων μέσω των διυλιστηρίων ΕΚΟ και ΕΛ.Δ.Α. Η Δ.Ε.Π. αποκτά τις μετοχές του ομίλου ΕΚΟ και η εμπορική ΕΚΟ ιδρύει συμμετοχικά την ΕΚΟΛΙΝΑ και την ΕΚΟ GEORGIA. Ιδρύεται η V.P.I., βιομηχανία παραγωγής ρητίνης πολυαιθυλενίου στο Βόλο. Η ΔΕΠ-ΕΚΥ συμμετέχει στις κοινοπραξίες έρευνας TRITON και ENTERPRISE.

1998-2008

Από το 1998 έως το 2008 συμβαίνουν τα παρακάτω όπως η συγχώνευση των θυγατρικών του Ομίλου ΔΕΠ και η μετονομασία σε ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ και η εισαγωγή της στα Χρηματιστήρια Αθηνών και Λονδίνου.

Τα επόμενα χρόνια ο Όμιλος ΕΛ.ΠΕ. συμμετέχει ή ιδρύει θυγατρικές εταιρείες όπως η ΕΛ.ΠΕΤ. ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΑΕ, η GLOBAL Albania, η ΕΛ.ΠΕ. - ΠΟΣΕΙΔΩΝ Ν.Ε., η ΕΚΟ Serbia AD, η Jugopetrol AD, η HELLENIC PETROLEUM CYPRUS και η ΕΚΟ Bulgaria EAD, για να επεκτείνει τις εμπορικές δραστηριότητες του Ομίλου σε Κύπρο, Σερβία, Μαυροβούνιο, Αλβανία και Βουλγαρία αντίστοιχα.

Το Ελληνικό Δημόσιο διαθέτει δεύτερο πακέτο μετοχών της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. με δημόσια εγγραφή. Η εταιρεία ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε συγχωνεύεται στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε., μέσω της οποίας αποκτά το διυλιστήριο Ελευσίνας.

Στα επόμενα χρόνια ακολουθούν κι άλλες συστάσεις θυγατρικών εταιρειών, με σκοπό τη δραστηριοποίηση του Ομίλου στην παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στοχεύοντας στην περαιτέρω ισχυροποίηση του Ομίλου στον τομέα παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας, σημαντικό βήμα αποτελεί η συνεργασία με την ιταλική EDISON SpA., με την οποία συστήνεται η κοινοπραξία ELPEDISON. Αναπτύσσεται η κοινοπραξία της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (20%) με τις εταιρείες REPSOL YPF της Ισπανίας (35%), και WOODSIDE ENERGY της Αυστραλίας (45%) για έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων σε περιοχές της Λιβύης.

Στις περιοχές West Obayed και Mesaha, στην Αίγυπτο, υπογράφονται δυο συμβάσεις παραχωρήσεων στον τομέα Έρευνας και Παραγωγής Υδρογονανθράκων. Η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. πραγματοποίησε μία σημαντική εμπορική συμφωνία με την INEOS CHLORVINYLS, μια από τις μεγαλύτερες εταιρίες παραγωγής χλωρίου-αλκαλικών στην Ευρώπη, για διανομή ρητινών στην Ελλάδα. Ενισχύεται το χαρτοφυλάκιο του Ομίλου στη Ν.Α. Ευρώπη με την εξαγορά του 100% της Opet Aygaz Bulgaria EAD στη Βουλγαρία.

Από το 2009 έως το 2013 ενδυναμώνεται η θέση του Ομίλου στην εγχώρια αγορά πετρελαιοειδών και η ανάπτυξη της λιανικής εμπορίας. Η BP HELLAS μεταβιβάζει στα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ τα εμπορικά δικαιώματά της στην Ελλάδα, μαζί με το δίκτυο πρατηρίων καυσίμων, αποθηκευτικών χώρων, των εμπορικών και βιομηχανικών πελατών.

Αποφασίζεται η πώληση στην εταιρεία VEGAS OIL & GAS S.A., μέρους των δικαιωμάτων έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων στη Δυτική Έρημο της Αιγύπτου στην περιοχή West Obayed. Σκοπός της κοινοπραξίας είναι η συνέχιση των ερευνητικών εργασιών στην περιοχή.

Ενισχύεται σημαντικά το σύστημα της Νοτίου Ελλάδας με τη λειτουργία και της δεύτερης μονάδας ηλεκτροπαραγωγής (CCGT) στη Θίσβη Βοιωτίας, με δυναμικότητα 420 MW από την ELPEDISON ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ. Ο Όμιλος αποχωρεί από την αγορά της Γεωργίας, πουλώντας το σύνολο της συμμετοχής του στην HELLENIC PETROLEUM Georgia Ltd.

Ολοκληρώνεται ο εκσυγχρονισμό και η αναβάθμιση του διυλιστηρίου Ελευσίνας που είναι η μεγαλύτερη ιδιωτική βιομηχανική επένδυση στην Ελλάδα. Η λειτουργία του υποστηρίζει ουσιαστικά την κερδοφορία του Ομίλου, προσφέροντας πολλαπλά οφέλη για το περιβάλλον, την εθνική οικονομία και την απασχόληση.

Ολοκληρώνεται στην ιστορία του Ομίλου η πρώτη έκδοση Ευρω-ομολόγου, ύψους €500 εκ., βεβαιώνοντας την εμπιστοσύνη των διεθνών κεφαλαιαγορών στην στρατηγική και τις προοπτικές του.

7.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Το 1998 ιδρύθηκε η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, με δραστηριότητα σε 6 χώρες αποτελεί έναν από τους κορυφαίους ομίλους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στον τομέα της ενέργειας.

Ο κύκλος εργασιών του Ομίλου το 2019, ανήλθε σε 8,9 δις. Κύριοι μέτοχοι είναι οι η Paneuropean Oil and Industrial Holdings S.A. με 45,5%, το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου με 35,5%, διάφοροι θεσμοί με 11% και ιδιώτες επενδυτές με 8%.

Κύρια δραστηριότητα του Ομίλου αποτελεί ο τομέας διύλισης ο οποίος αντιπροσωπεύει περίπου το 75% του συνολικού ενεργητικού. Στον Όμιλο ανήκουν τα τρία από τα τέσσερα διυλιστήρια που λειτουργούν στην Ελλάδα σε Θεσσαλονίκη, Ελευσίνα, και Ασπρόπυργο με συνολική δυναμικότητα 344 kbpd, τα οποία

αντιστοιχούν περίπου στο 60% του τομέα χονδρικού εμπορίου πετρελαιοειδών στην ελληνική αγορά.

Μέσω της θυγατρικής του ΕΚΟ κατέχει ηγετική θέση στην εγχώρια λιανική εμπορία πετρελαιοειδών με δίκτυο περίπου 1.700 πρατηρίων η οποία επίσης δραστηριοποιείται στις πωλήσεις υγραερίου, αεροπορικών, βιομηχανικών, ναυτιλιακών καυσίμων και λιπαντικών.

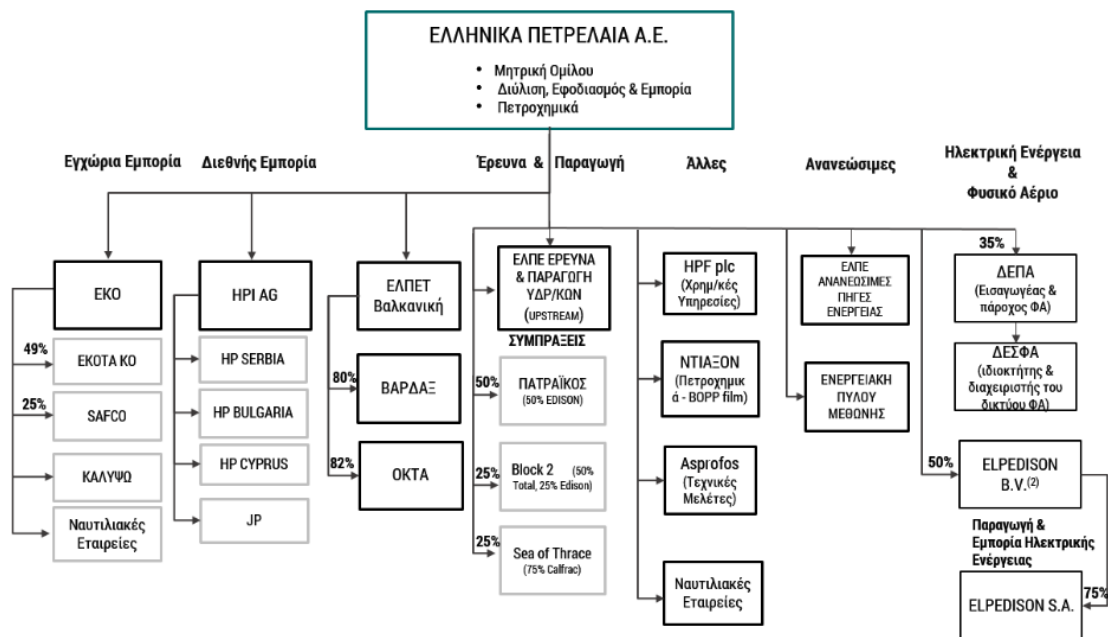
Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στη Νοτιοανατολική Ευρώπη μέσω των υποδομών αποθήκευσης και διακίνησης τις οποίες διαθέτει και ενός δικτύου 300 πρατηρίων, κατέχοντας σημαντική θέση στην εμπορία καυσίμων σε Βουλγαρία, Κύπρο, Σερβία, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και Μαυροβούνιο.

Επίσης ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα στον τομέα της έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων, αναπτύσσοντας είτε ανεξάρτητα είτε σε συνεργασία με κορυφαίες εταιρίες του κλάδου όπως οι Repsol, Total, ExxonMobil και Edison ένα χαρτοφυλάκιο έρευνας σε χερσαίες και υπεράκτιες περιοχές.

Στην Ελλάδα ο Όμιλος διαθέτει το μοναδικό καθετοποιημένο συγκρότημα παραγωγής πετροχημικών, με κύριο προϊόν το πολυπροπυλένιο και παράγωγα του. Στην εγχώρια αγορά το μερίδιο της υπερβαίνει το 50% ενώ οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν περίπου το 68% των πωλήσεων.

Η Ελληνικά Πετρέλαια δραστηριοποιείται επίσης στον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στους τομείς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της ELPEDISON, κοινοπραξία με την EDISON, ενώ έχει και παρουσία στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο Όμιλος συμμετέχει επίσης στη Δημόσια Επιχείρηση Αερίου Α.Ε. (ΔΕΠΑ) κατά 35%, η οποία αποτελεί τον κύριο εισαγωγέα και πάροχο φυσικού αερίου στην Ελλάδα, με πολύ ισχυρή παρουσία στην προμήθεια και διανομή φυσικού αερίου μέσω θυγατρικών της.

Πηγή: <https://www.helpe.gr/investor-relations/key-data/shareholders-structure/>

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει ο Όμιλος εταιριών ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΕΛ.Π.Ε) στην Ελλάδα και Νοτιοανατολική Ευρώπη είναι οι παρακάτω:

Δύλιση, εφοδιασμός και εμπορία πετρελαιοειδών σε Ελλάδα και εξωτερικό (κύρια δραστηριότητα)

Λιανική εμπορία πετρελαιοειδών σε Ελλάδα και εξωτερικό

Έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων

Παραγωγή και εμπορία χημικών/πετροχημικών

Παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας

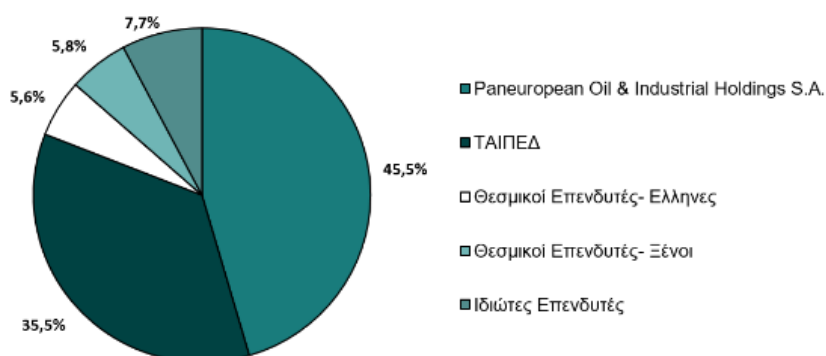
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Προμήθεια μεταφορά και εμπορία φυσικού αερίου

Τεχνικές μελέτες

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Μετοχική Σύθεση (31.12.2019)	
	Αριθμός Μετοχών
Paneuropean Oil & Industrial Holdings S.A.	138.971.359
ΤΑΙΠΕΔ	108.430.304
Θεσμικοί Επενδυτές - Έλληνες	16.989.758
Θεσμικοί Επενδυτές - Ξένοι	17.634.098
Ιδιώτες Επενδυτές	23.609.666
Γενικό Σύνολο Μετοχών	305.635.185

ΚΥΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Κύρια Αποτελέσματα Χρήσης Ομίλου

€ εκατ.	2016	2017	2018	2019
Πωλήσεις	6.613	7.995	9.769	8.857
Συγκρίσιμα* κέρδη EBITDA	731	834	730	572
Καθαρά Κέρδη	329	384	215	164
Συγκρίσιμα* Καθαρά Κέρδη	265	372	296	185

* αναπροσαρμοσμένο για τις επιπτώσεις από την αποτίμηση των αποθεμάτων καθώς και μη λειτουργικών κερδών

Κύρια Στοιχεία Ισολογισμού

€ εκατ.	2016	2017	2018	2019
Απασχολούμενα Κεφάλαια	3.903	4.173	3.855	3.869
Καθαρός Δανεισμός	1.759	1.800	1.460	1.543
Δανειακή Μόχλευση	45%	43%	38%	40%

Πηγή: <https://www.helpe.gr/investor-relations/key-data/shareholders-structure/>

7.4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Η εταιρία διοικείται ένα δεκατριαμελές Δ.Σ., το οποίο έχει πενταετή θητεία, η οποία λήγει στις 17/04/2023, μετά τη λήξη της προθεσμίας πρέπει να συνέλθει αμέσως Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Το Δ.Σ. ως ανώτατο διοικητικό όργανο της εταιρίας διαμορφώνει κατά κύριο λόγο την πολιτική και στρατηγική ανάπτυξη, εποπτεύει και ελέγχει τη διαχείριση της περιουσίας της. Η σύνθεση του Δ.Σ. και οι αρμοδιότητες των μελών του καθορίζονται από το νόμο και το καταστατικό της εταιρίας. Το καθήκον και η πιο σημαντική υποχρέωση των μελών του Δ.Σ. είναι η προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος και η συνεχής επιδίωξη της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας.

Το Δ.Σ. για να επιτύχει τους εταιρικούς του στόχους μπορεί να εκχωρήσει μέρος των αρμοδιοτήτων του, όπως τη διαχείριση των υποθέσεων ή την εκπροσώπηση της εταιρίας στον Πρόεδρο του Δ.Σ., στον Διευθύνοντα σύμβουλο, στους Διευθυντές, στα εκτελεστικά και μη μέλη ή σε υπαλλήλους της εταιρίας. Τα μέλη του Δ.Σ. απαγορεύεται να επιδιώκουν ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν σε αυτά της εταιρίας.

Το Δ.Σ. ενδεικτικά εγκρίνει και αποφασίζει τα εξής:

Το επιχειρησιακό σχέδιο της εταιρίας και του Ομίλου

Τον προϋπολογισμό και το ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο της εταιρίας και του Ομίλου

Κάθε αλλαγή στα παραπάνω

Τον εξαμηνιαίο και ετήσιο οικονομικό απολογισμό και τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας και του Ομίλου

Την ετήσια έκθεση των συναλλαγών της εταιρίας με τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις

Την έκδοση κοινών ομολογιακών δανείων

Την ίδρυση ή συμμετοχή σε εταιρία ή κοινοπραξία

Την εξαγορά εταιρίας, την ίδρυση ή κατάργηση εγκαταστάσεων, για κάθε περίπτωση ύψους άνω του 1εκατ. Ευρώ

Την οριστική διακοπή λειτουργίας εργοστασίου

Τις συμφωνίες συμμετοχής σε κοινοπραξίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Τους κανονισμούς και τις τροποποιήσεις τους που διέπουν τη λειτουργία της εταιρίας

Τον διορισμό και την ανάκληση των Γενικών Διευθυντών

Τις διαδικασίες πρόσληψης, αξιολόγησης και απόδοσης των διευθυντικών στελεχών της εταιρίας

Τον καθορισμό της πολιτικής αμοιβών των διευθυντικών στελεχών της εταιρίας

Τη βασική οργανωτική δομή της εταιρίας και τις τροποποιήσεις της

Τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας

Την επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας

Ότι προβλέπεται από τους ισχύοντες κανονισμούς της εταιρίας

Πρόεδρος Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Δ.Σ. είναι υπεύθυνος για την προεδρία, σύγκληση και διεύθυνση των συνεδριάσεων, την τήρηση των πρακτικών, την υπογραφή σχετικών αποφάσεων και τη λειτουργία του Δ.Σ. όπως προβλέπεται από το νόμο και το καταστατικό της εταιρίας.

Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας έχει την ευθύνη για όλες τις λειτουργίες και τους επιχειρηματικούς τομείς της.

Εκτελεστικά και Μη Μέλη του Δ.Σ.

Το Δ.Σ. κατά τη συγκρότησή του ορίζει τις αρμοδιότητες και την ιδιότητα των μελών του, εκτελεστικών και μη. Τα μη εκτελεστικά μέλη δεν γίνεται να είναι λιγότερα από το 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.

7.5 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Εισαγωγή

Ο κανονισμός Εσωτερικού Ελέγχου έχει ως σκοπό τη θέσπιση των σκοπών, των αρμοδιοτήτων και ευθυνών της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ΕΛΠΕ (ΓΔΕΕΟ), έχοντας αρμοδιότητα σε όλες τις Εταιρείες που ανήκουν στον Όμιλο ΕΛΠΕ.

Στον Όμιλο ΕΛΠΕ ανήκουν οι Εταιρείες οι οποίες βρίσκονται υπό τον έμμεσο ή άμεσο μετοχικό ή διοικητικό έλεγχο της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ΕΛΠΕ κατά την άσκηση των καθηκόντων της, οφείλει να εφαρμόζει την απόφαση 5/204/14.11.2000 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (όπως ισχύει), την ισχύουσα νομοθεσία περί Εταιρικής Διακυβέρνησης (Ν. 3016/2002, όπως ισχύει), τον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου ΕΛΠΕ, τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες, σύμφωνα με το Νόμο 3873/2010 και τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών.

Με βάση τις αρχές της αντικειμενικότητας, της ανεξαρτησίας και της εμπιστευτικότητας εκτελούν τα καθήκοντά τους οι Εσωτερικοί Ελεγκτές ενεργώντας σε πλήρη εναρμόνιση με τις διαδικασίες και τις πολιτικές του Ομίλου ΕΛΠΕ.

Αποστολή του εσωτερικού ελέγχου

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ΕΛΠΕ έχει την ευθύνη και την αρμοδιότητα του ελέγχου της εφαρμογής των διαδικασιών και πολιτικών που ενισχύουν την ηθική και νόμιμη διοίκηση σε όλες τις Εταιρείες και μονάδες του Ομίλου ΕΛΠΕ, έννοια η οποία συμπεριλαμβάνει την αξιοπιστία και ακρίβεια των λογιστικών και επιχειρησιακών δεδομένων, την αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία των εγκαταστάσεων, την κατάλληλη διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων και την προστασία των πόρων των Εταιρειών του Ομίλου ΕΛΠΕ από έκνομες ενέργειες και κακοδιαχείριση.

Αξιολογεί την συνολική απόδοση και αποτελεσματικότητα των λειτουργιών και διαδικασιών των Εταιρειών του Ομίλου ΕΛΠΕ, ενημερώνοντας περιοδικά τη Διοίκηση (Επιτροπή Ελέγχου Δ.Σ., Διοικητικό Συμβούλιο, Διευθύνων Σύμβουλος και Πρόεδρος)

και προτείνει βελτιώσεις, προσθήκες ή αλλαγές σε διαδικασίες και πολιτικές, όταν αυτό χρειάζεται και παρακολουθεί την εφαρμογή των προτάσεών της.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί μια αντικειμενική και ανεξάρτητη ελεγκτική, συμβουλευτική και διαβεβαιωτική δραστηριότητα, η οποία προσθέτει αξία στις Εταιρείες του Ομίλου ΕΛΠΕ, τους μετόχους τους και σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Υποστηρίζει την επίτευξη των στόχων του Ομίλου, εφαρμόζοντας μια επαγγελματική και συστηματική προσέγγιση στην βελτίωση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των Εσωτερικών Κανονισμών σε όλες τις δραστηριότητες, σε όλες τις Εταιρείες του Ομίλου, των Διαδικασιών Διαχείρισης Κινδύνων, των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και της εφαρμογής των κανόνων και αρχών της Εταιρικής Διακυβέρνησης.

7.5.1 ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος ασκείται από την Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ΕΛΠΕ και παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες οι οποίες προσθέτουν αξία στον Όμιλο, μέσω προτάσεων βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών που διασφαλίζουν την ορθή εκτίμηση των επιχειρησιακών ρίσκων και την διαφάνεια διαχείρισης των επιχειρηματικών δράσεων.

Βασικός στόχος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι η παροχή επιβεβαίωσης στους Μετόχους, για την επίτευξη των οικονομικών και επιχειρηματικών στόχων του Ομίλου, την προστασία και διαφύλαξη των περιουσιακών του στοιχείων, την αξιολόγηση της πραγματικής χρηματοοικονομικής κατάστασης και των αποτελεσμάτων του Ομίλου, την διασφάλιση της αξιοπιστίας και πληρότητας των πληροφοριών και στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις ώστε αυτές να είναι αξιόπιστες και ακριβείς και τέλος την ασφαλή και σύννομη λειτουργία των εγκαταστάσεών του.

Η λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου δεν υπάγεται σε καμία άλλη υπηρεσιακή μονάδα του Ομίλου διότι είναι ανεξάρτητη. Η ανεξαρτησία αυτή δίνει στους Εσωτερικούς Ελεγκτές την δυνατότητα να είναι αντικειμενικοί και να παρέχουν αμερόληπτες και ανεπηρέαστες κρίσεις οι οποίες βοηθούν στην ορθή διεξαγωγή των ελέγχων.

7.5.2 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Η Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΠΕ Α.Ε. εποπτεύει τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ΕΛΠΕ (ΓΔΕΕΟ). Το Διοικητικό Συμβούλιο ορίζει και ανακαλεί τον Γενικό Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου (ΓΔΕΕΟ), μετά από πρόταση της Επιτροπής Ελέγχου, δηλαδή αναφέρεται λειτουργικά στην Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου και διοικητικά στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.

Μέσα στο πλαίσιο της λειτουργικής αναφοράς:

Η Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο εγκρίνουν τον Κανονισμό που διέπει την λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου, και το Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου της ΓΔΕΕΟ.

Την τελική ευθύνη για την έγκριση και επισκόπηση του μακροχρόνιου και του ετήσιου Προγράμματος Ελέγχων αλλά και όλων των σημαντικών μεταβολών τους την έχει η Επιτροπή Ελέγχου.

Η Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνονται από τον ΓΔΕΕΟ για τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της ΓΔΕΕΟ.

Η Επιτροπή Ελέγχου καλεί τη ΓΔΕΕΟ σε συναντήσεις, όταν κρίνει ότι αυτό είναι απαραίτητο για την επίτευξη των σκοπών του Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ΓΔΕΕΟ αξιολογείται από την Επιτροπή Ελέγχου η οποία και ενημερώνει σχετικά τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας.

Η ΓΔΕΕΟ έχει την δυνατότητα πρόσβασης στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου και στα Μέλη της, όταν είναι απαραίτητο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Εσωτερικού Ελέγχου όπως σε θέματα διαχείρισης κινδύνου, ασφάλειας, δεοντολογίας, εξωτερικού ελέγχου και λοιπών θεμάτων Εσωτερικού Ελέγχου.

Η διοικητική αναφορά περιλαμβάνει:

Την διαχείριση των διαδικασιών και πολιτικών της λειτουργίας της ΓΔΕΕΟ.

Την έγκριση του προϋπολογισμού της ΓΔΕΕΟ.

Την εσωτερική επικοινωνία και την ροή της πληροφόρησης.

Την διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, της εκπαίδευσής τους, της αξιολόγησής τους και των αμοιβών του προσωπικού.

7.5.3 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών διατυπώνει ως προς τα διάφορα αντικείμενά του, τις βασικές αρχές του Εσωτερικού Ελέγχου. Για την εφαρμογή αυτών των αρχών είναι απαραίτητη η προσωπική κρίση των Εσωτερικών Ελεγκτών, ενώ παράλληλα, έχουν την ευθύνη να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και ακεραιότητας.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές πιο συγκεκριμένα οφείλουν:

1. Να επιδεικνύουν εντιμότητα, επιμέλεια και αντικειμενικότητα κατά την εκτέλεση των ελέγχων τους.
2. Να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί με τις επαγγελματικές πληροφορίες που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της εργασίας τους και να μην τις χρησιμοποιούν εκτός του πλαισίου ασκήσεως των καθηκόντων τους. Για το λόγο αυτό, όλοι οι εργαζόμενοι της ΓΔΕΕΟ, υπογράφουν κατάλληλη Σύμβαση Εμπιστευτικότητας κατά την έναρξη απασχόλησής τους σε αυτήν.
3. Η γνώμη που εκφράζουν θα πρέπει να τεκμηριώνεται μέσω επαρκούς και κατάλληλου αποδεικτικού υλικού. Επίσης οφείλουν να αναφέρουν και να κοινοποιούν στην έκθεσή τους όλα τα στοιχεία που περιέχονται σε γνώση τους, διότι αν δεν αποκαλυφθούν, ενδέχεται να υποκρύπτουν μη σύννομες πράξεις ή και να οδηγήσουν σε παραπληροφόρηση.
4. Να μην συμμετέχουν σε δραστηριότητα που επηρεάζει την αντικειμενική ικανότητα και κρίση τους να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους ή που να είναι σε σύγκρουση με τα συμφέροντα του Ομίλου.
4. Να προσπαθούν συνέχεια για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών που προσφέρουν.
6. Να μην δέχονται οποιαδήποτε δώρο ή αμοιβή από πελάτη, υπάλληλο, συνεργάτη ή προμηθευτή του Ομίλου, σε συμφωνία και με τον ισχύοντα Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου.

7.5.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές της ΓΔΕΕΟ είναι υπεύθυνοι για:

- Να διεξάγουν οποιοδήποτε έλεγχο τους ανατεθεί και να καταρτίσουν το Σχέδιο της Έκθεσης.
- Να επεξεργάζονται τα Σχέδια Εκθέσεων και να τα υποβάλουν στον Διευθυντή της ΓΔΕΕΟ.
- Να παραδίδουν το φάκελο κάθε έργου Εσωτερικού Ελέγχου στον Διευθυντή της ΓΔΕΕΟ, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου.
- Να παρακολουθούν την υλοποίηση των συμφωνηθεισών εργασιών που περιλαμβάνονται στις τελικές Εκθέσεις.
- Να συμμετέχουν στις συζητήσεις που γίνονται επί των ευρημάτων με τους ελεγχόμενους, να καταγράφουν τις απόψεις, τη συμφωνία ή τη διαφωνία με τους ελεγχόμενους.
- Να συμμετέχουν σε ζητήματα αξιολόγησης διαδικασιών, διαχείρισης επιχειρησιακών κινδύνων και γενικά σε ζητήματα συμβουλευτικής φύσεως.
- Να συμμετέχουν στην διαδικασία αυτό-αξιολόγησης.

7.5.5 ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η ΓΔΕΕΟ πρέπει να καταρτίζει διαδικασίες και πολιτικές για να καθοδηγεί τη λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου.

Οι παραπάνω διαδικασίες επισκοπούνται και επικαιροποιούνται τουλάχιστον ανά διετία έπειτα από γραπτή υποβολή βελτιωτικών προτάσεων, αξιολόγηση και ανάλυση τους από την ιεραρχία και έγκρισης από τον Γενικό Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου. Η Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου των ΕΛ.ΠΕ. επισκοπεί και εγκρίνει το περιεχόμενο των τελικών προτάσεων.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αφορά τρία, κυρίως, πεδία εφαρμογής:

I. Τους Λειτουργικούς ή Διαδικαστικούς ελέγχους, οι οποίοι αξιολογούν την επάρκεια των διαδικασιών Ελέγχου και ενημέρωσης της Διοίκησης του Ομίλου, την

συμμόρφωση με τις Πολιτικές, την επάρκεια των υφισταμένων δικλείδων ασφαλείας για την επίτευξη των ελεγκτικών στόχων και την εφαρμογή των Κανονισμών Λειτουργίας και Ελέγχου του Ομίλου, με σκοπό την αποφυγή κινδύνων.

II. Τους Οικονομικούς ελέγχους, οι οποίοι αφορούν την διαφύλαξη του Ενεργητικού του Ομίλου, καθώς και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων.

III. Τους Τεχνικούς ελέγχους, οι οποίοι διεξάγονται σε Τεχνικές Διευθύνσεις του Ομίλου όπως συντήρησης εξοπλισμού, παραγωγής, διακίνησης πετρελαιοειδών, προστασίας περιβάλλοντος, επενδύσεων κ.λπ. Το αντικείμενο του τεχνικού ελέγχου είναι όλες οι διαδικασίες και οι κανονισμοί που βρίσκουν εφαρμογή στις τεχνικές δραστηριότητες όπως και οι παραγγελίες εξοπλισμού και οι εργολαβικές συμβάσεις. Η μεθοδολογία του τεχνικού ελέγχου είναι ίδια με αυτήν του οικονομικού αλλά απαιτείται εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία των μηχανικών προκειμένου να αξιολογηθούν οι κίνδυνοι που προκύπτουν από έλλειψη ή μη τήρηση των διαδικασιών και όρων συμβάσεων. Για το λόγο αυτό οι Τεχνικοί Έλεγχοι διεξάγονται από μηχανικούς οι οποίοι εκπαιδεύονται στην ελεγκτική επιστήμη.

7.5.6 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛ.ΠΕ Α.Ε., ως υπεύθυνο για την επίτευξη των στόχων και την υλοποίηση της Στρατηγικής του Ομίλου Εταιρειών ΕΛΠΕ, οφείλει να οργανώνει και να σχεδιάζει τις απαραίτητες ελεγκτικές διαδικασίες για να παρέχεται η εύλογη διαβεβαίωση στους μετόχους ότι επιτυγχάνονται οι αντικειμενικοί στόχοι του Ομίλου.

Οι ελεγκτικές αυτές διαδικασίες περιλαμβάνουν διαδικασίες Εταιρικής Διακυβέρνησης, συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου, διαδικασίες ταυτοποίησης κινδύνων, διαδικασίες αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων.

Τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου σύμφωνα με το διεθνή ορισμό από την COSO είναι το σύνολο των μέτρων που έχουν σχεδιαστεί και υιοθετηθεί από τον Όμιλο, για την επίτευξη των στόχων του, όσον αφορά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών, τη συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Τα Συστήματα Ελέγχου μπορεί να είναι

διαπιστωτικά (εντόπιση και διόρθωση ανεπιθύμητων γεγονότων που έχουν συμβεί ήδη), προληπτικά (αποφυγή εμφάνισης ανεπιθύμητων γεγονότων), ή κατευθυντήρια (πρόκληση επιθυμητών συμβάντων).

Στην διαδικασία ταυτοποίησης και διαχείρισης των κινδύνων από τον Όμιλο, θα πρέπει:

- Να γίνει αναγνώριση των κινδύνων που απορρέουν από επιχειρησιακές δραστηριότητες και στρατηγικές επιλογές.
- Να αξιολογηθούν και να ιεραρχηθούν οι κίνδυνοι σύμφωνα με τη σοβαρότητα και τις επιπτώσεις τους ως προς την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων και σκοπών.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να αξιολογεί την ανταπόκριση που έχει η Διοίκηση σε εντοπισμένα σφάλματα και αδυναμίες στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να έχει προσδιορίσει το επίπεδο των Στρατηγικών και κινδύνων που είναι αποδεκτό από τον Όμιλο.
- Να υπάρχουν σχεδιασμένες δραστηριότητες διαχείρισης και αντιμετώπισης των κινδύνων που έχουν προσδιοριστεί ως αποδεκτά από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Να παρακολουθούνται και να επαναξιολογούνται περιοδικά οι κίνδυνοι αλλά και η αποτελεσματικότητα των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στη διαχείρισή τους.
- Η Διοίκηση θα πρέπει να λαμβάνει τακτικές περιοδικές αναφορές των αποτελεσμάτων των διαδικασιών της διαχείρισης κινδύνων.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει την ευθύνη να διαβεβαιώνει ότι το σύστημα αναγνώρισης και διαχείρισης κινδύνων είναι αποτελεσματικό και επαρκές (κανονισμοί, πολιτικές, αναφορές, έλεγχοι, διαδικασίες), οι λειτουργικές διαδικασίες, οι αναφορές και οι πολιτικές είναι επαρκείς και ότι το Σύστημα Ελέγχου είναι αποτελεσματικό, επαρκές, και αποδοτικό.

Η Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο έχουν εποπτικό ρόλο στην διαδικασία διαχείρισης κινδύνων.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές οφείλουν να στηρίζουν την Επιτροπή Ελέγχου και την Διοίκηση μέσω της αξιολόγησης και υποβολής εισηγήσεων και αναφορών για την

βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου.

Τα μέλη της ΓΔΕΕΟ και ο Επικεφαλής του Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να είναι ενήμεροι για τους διάφορους τύπους κινδύνων εντός του Ομίλου και το επίπεδο ανοχής σε αυτούς.

Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ανάληψη κινδύνου από οργανωτική μονάδα, μεγαλύτερου από εκείνου που μπορεί να ανταποκριθεί ο Όμιλος τότε γίνεται άμεση αναφορά στην Επιτροπή Ελέγχου.

7.5.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΈΡΓΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το ελεγκτικό έργο πρέπει να έχει ξεκάθαρους αντικειμενικούς σκοπούς, οι οποίοι είναι μέρος του σχεδιασμού. Για τον προσδιορισμό τους, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές εντοπίζουν, τα δεδομένα που απαιτούνται στα πλαίσια του εύρους του έργου. Μετά τον καθορισμό των αντικειμενικών σκοπών, προσδιορίζεται το εύρος του ελεγκτικού έργου, βάζοντας τα όρια εντός των οποίων θα εργαστούν οι Εσωτερικοί Ελεγκτές της ΓΔΕΕΟ.

Καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδιασμού του έργου, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές, οφείλουν:

- Να τηρούν τα αποδεικτικά στοιχεία των συζητήσεων και τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν κατά την διάρκεια των συναντήσεων και να τα οποία ενσωματώσουν ή επισυνάψουν στα Φύλλα Εργασίας του έργου.
- Να καθορίζουν τα επίπεδα της απαιτούμενης τεκμηρίωσης.
- Να αναπτύσσουν το Πρόγραμμα Εργασιών του έργου, σύμφωνα με τους τους προϋπολογισμούς, τη διαμόρφωση της τελικής κοινοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου και την υλικοτεχνική υποστήριξη.

Ο αρμόδιος Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου είναι υπεύθυνος να καθορίζει το πότε, πώς και σε ποιόν θα κοινοποιηθούν τα αποτελέσματα του έργου και εγκρίνει το Πρόγραμμα Εργασίας του έργου. Όταν αποκτώνται νέες πληροφορίες κατά την διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, ο σχεδιασμός του έργου και του Προγράμματος Εργασιών, μετά από έγκριση του ΓΔΕΕΟ, μπορούν να αναπροσαρμοστούν.

Κατά τον σχεδιασμό του έργου, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές συγκεντρώνουν πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις πολιτικές του ελεγχόμενου και προσπαθούν να καταλάβουν τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται στην περιοχή που εξετάζεται, μαζί τις μορφές, τις πηγές και την αξιοπιστία των πληροφοριών, που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της διαδικασίας και θα αξιολογηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές εξετάζουν επίσης τα αποτελέσματα προηγούμενων ελέγχων που έχουν πραγματοποιηθεί από άλλους εξωτερικούς ή εσωτερικούς παρόχους διαβεβαίωσης στην περιοχή ή την διαδικασία που εξετάζεται. Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές είναι σημαντικό, να εντοπίζουν νέες συνθήκες ή διαδικασίες που έχουν εισάγει νέους κινδύνους.

Ο σχεδιασμός της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου πρέπει να είναι σύμφωνος με τον Κανονισμό του Ομίλου. Η διαδικασία του σχεδιασμού του Ετήσιου Προγράμματος Ελέγχου περιλαμβάνει:

Τους σκοπούς και το πλαίσιο εργασιών.

Το χρονοδιάγραμμα εργασιών των έργων.

Τον οικονομικό προϋπολογισμό.

Το σχεδιασμό στελέχωσης.

Τις αναφορές δραστηριοτήτων

Κατά τη διεξαγωγή των ελεγκτικών έργων, οι τεχνικές και οι μέθοδοι για την διεξαγωγή του ελέγχου της έκθεσης σε κινδύνους πρέπει να δείχνουν τη σοβαρότητα των κινδύνων και την πιθανότητα επέλευσής τους.

7.5.8 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Η ΓΔΕΕΟ είναι ευθύνη για τη διαδικασία διατήρησης των αρχείων των έργων σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Οι διαδικασίες διατήρησης των αρχείων θα πρέπει να ακολουθούν τις πολιτικές του Ομίλου, σχετικές εποπτικές (π.χ. Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) ή άλλες απαιτήσεις. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, τα αρχεία της ΓΔΕΕΟ, διατηρούνται επί δεκαετία (για τακτικούς ελέγχους, συμβουλευτικά έργα ή

άλλα στοιχεία) ή επί δεκαπενταετία (για έκτακτους ελέγχους) από την επεξεργασία τους από την ΓΔΕΕΟ και έπειτα καταστρέφονται εκτός εάν αν υπάρχουν συγκεκριμένοι λόγοι παράτασης της διατήρησής τους (εκκρεμείς έρευνες, νομικές ενέργειες σε εξέλιξη ή δικαστικές διαδικασίες κ.λπ.). Τα αρχεία υποθέσεων τα οποία αφορούν ποινική διαδικασία ή εκκρεμή αστική αντιδικία τηρούνται τουλάχιστον μέχρι την αμετάκλητη εκδίκαση της υπόθεσης.

Επειδή τα αρχεία που τηρεί η ΓΔΕΕΟ είναι εμπιστευτικά, τρίτα πρόσωπα εκτός του Ομίλου ή μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα εντός Ομίλου δεν πρέπει να αποκτούν πρόσβαση σε αυτά, με μόνη εξαίρεση πρόσωπα από ανεξάρτητες ή δημόσιες εποπτικές αρχές που έχουν εκ του νόμου δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει έχει προηγηθεί σχετική έγγραφη συνεννόηση της ΓΔΕΕΟ με τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και την Γενική Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών του Ομίλου.

7.5.9 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η ολοκλήρωση του ελέγχου γίνεται με την έκδοση σχετικής υπογεγραμμένης Έκθεσης. Στην περίπτωση που οι αναφορές των Ελέγχων διανέμονται με ηλεκτρονικά μέσα, θα η ΓΔΕΕΟ θα πρέπει να διατηρεί αρχείο με την πρωτότυπη υπογεγραμμένη έκδοση της Έκθεσης Ελέγχου. Οι τελικές κοινοποιήσεις του έργου θα πρέπει να προωθούνται στα αρμόδια Διευθυντικά Στελέχη του Ομίλου για να διασφαλιστεί η υλοποίηση των συμφωνημένων διορθωτικών ενεργειών.

Εάν πρέπει να δοθεί πληροφόρηση εκτός του Ομίλου, τότε θα πρέπει να ελέγχεται αν η κοινοποίηση της πληροφορίας σε τρίτους θα γίνει χωρίς βλάβη των εταιρικών συμφερόντων. Διαφορετικά, θα πρέπει να προσαρμόζεται ή να αναθεωρείται η πληροφόρηση ώστε να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τα σχετικά Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου και την δέουσα επαγγελματική επιμέλεια. Η Έκθεση είναι εμπιστευτική και αφορά αποκλειστικά την ενημέρωση της Διοίκησης. δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή και η διακίνηση ολόκληρης ή μέρους αυτής χωρίς να υπάρχει γραπτή συναίνεση της ΓΔΕΕΟ.

7.5.10 ΛΗΨΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στην περίπτωση που η ΓΔΕΕΟ θέλει να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες ενός εξωτερικού συνεργάτη, θα πρέπει πρώτα να εξετάσει την ανεξαρτησία, την ικανότητα, την αντικειμενικότητα και την ακεραιότητα του εξωτερικού συνεργάτη, για την συγκεκριμένη εργασία που θα του ανατεθεί. Η διαδικασία επιλογής και ανάθεσης έργου σε εξωτερικό συνεργάτη, θα πρέπει να ακολουθεί τον Κανονισμό Προμηθειών του Ομίλου.

Ο συντονισμός του Εσωτερικού Ελέγχου με άλλους εξωτερικούς παρόχους συμβουλευτικών και διαβεβαιωτικών υπηρεσιών προϋποθέτει:

- Τακτικές συναντήσεις για την συζήτηση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.
- Να υπάρχει αμοιβαία πρόσβαση στους φακέλους των έργων και στα προγράμματα ελεγκτικού έργου.
- Αμοιβαία αντίληψη της μεθοδολογίας, της ορολογίας και των τεχνικών του ελέγχου.

Η ΓΔΕΕΟ εγκρίνει την πρόσβαση των Εξωτερικών Ελεγκτών στους φακέλους της.

7.5.11 ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Για την υποβολή των ετήσιων και τριμηνιαίων Χρηματοοικονομικών Εκθέσεων, και τις σχετικές απαιτήσεις και γνωστοποιήσεις αναφορών στις Εποπτικές Αρχές, η ΓΔΕΕΟ θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι ο Όμιλος διαθέτει τις τεκμηριωμένες γι' αυτή διαδικασίες και επίσης να διαβεβαιώσει τη Διοίκηση ότι τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου τα οποία υποστηρίζουν την διαδικασία ανάπτυξης των Χρηματοοικονομικών Εκθέσεων έχουν σχεδιαστεί και εφαρμόζονται αποτελεσματικά. Για να εξασφαλιστεί η πρόληψη και ο εντοπισμός σημαντικών λαθών, λανθασμένων παραδοχών, υπολογισμών και παρατυπιών που θα είχαν ως αποτέλεσμα ανακριβή στοιχεία στις Χρηματοοικονομικές Εκθέσεις και λοιπές γνωστοποιήσεις θα πρέπει τα Συστήματα Ελέγχου να είναι επαρκή.

Η ΓΔΕΕΟ μπορεί να προτείνει βελτιώσεις για τις διαδικασίες σύνταξης και υποβολής των χρηματοοικονομικών αναφορών. Σε περίπτωση που διαπιστώσει ελλείψεις στις υφιστάμενες διαδικασίες ή κενά στις δικλίδες ασφαλείας, τότε οι Εσωτερικοί Ελεγκτές προτείνουν βελτιώσεις που θα διασφαλίζουν την αποφυγή λαθών ή παραλείψεων στις Οικονομικές Καταστάσεις

7.5.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Η ΓΔΕΕΟ για να αξιολογεί όλες τις λειτουργίες και διαδικασίες πρέπει να εφαρμόζει ένα Πρόγραμμα Διαβεβαίωσης και Βελτίωσης Ποιότητας (Πρότυπα Χαρακτηριστικών 1300-1320).

Το Πρόγραμμα πρέπει να είναι σχεδιασμένο ώστε να διαβεβαιώνει ότι:

- Η ΓΔΕΕΟ λειτουργεί με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος λειτουργεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα του ΠΑ και τον Κανονισμό του και για την Επαγγελματική Εφαρμογή του.
- Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές εφαρμόζουν τον Κώδικα Ηθικής

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Εξωτερικές Αξιολογήσεις (Πρότυπο 1312).
- Εσωτερικές Αξιολογήσεις (Πρότυπο 1311).
- Επίβλεψη των εργασιών Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ΓΔΕΕΟ ενημερώνει τα ανώτερα Στελέχη Διοίκησης και την Επιτροπή Ελέγχου, τα αποτελέσματα του Προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει:

Την συχνότητα και το εύρος των εξωτερικών και εσωτερικών αξιολογήσεων.

Τα συμπεράσματα της ομάδας αξιολόγησης ή του αξιολογητή όσον αφορά στον βαθμό συμμόρφωσης.

Τα προτεινόμενα διορθωτικά σχέδια δράσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στο ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στη διοίκηση των οικονομικών μονάδων. Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών και η αποκάλυψη μεγάλων εταιρικών σκανδάλων έκανε τις επιχειρήσεις να καταλάβουν το σημαντικό ρόλο του εσωτερικού ελέγχου.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να είναι δυναμικός να ακολουθεί τις συνεχείς μεταβολές που προκύπτουν και να βοηθάει τη διοίκηση στη λήψη αποφάσεων για τη βελτίωση και την επίτευξη των στόχων της οικονομικής μονάδας.

Ειδικά σήμερα που όλος ο κόσμος καλείται να αντιμετωπίσει μία πρωτόγνωρη κατάσταση όπως η πανδημία του Covid-19 και τις οικονομικές επιπτώσεις που έχει φέρει παγκοσμίως ο μετασχηματισμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επιτακτικός.

Τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου προχωρούν στον ψηφιακό τους μετασχηματισμό, την επαναξιολόγηση των λειτουργιών τους, παρέχουν σε πραγματικό χρόνο διασφαλίσεις σε εναλλαγές καταστάσεων, εξ αποστάσεως ελεγκτικές εργασίες, παρέχουν συμβουλευτική υποστήριξη αναβαθμίζοντας τις υπηρεσίες διασφάλισης που παρέχουν.

Η έξαρση της πανδημίας Covid-19, οδήγησε στην επαναξιολόγηση των λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου και των μεθόδων διασφάλισης και εποπτείας. Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου όπως στον Όμιλο τον οποίο παρουσιάσαμε πρέπει να είναι δυναμικός και να ακολουθεί τις συνεχείς μεταβολές που προκύπτουν στο οικονομικό περιβάλλον και να βοηθάει τη διοίκηση στη λήψη αποφάσεων για τη βελτίωση και την επίτευξη των στόχων της οικονομικής μονάδας.

Για το λόγο αυτό, έχουν προβεί στη συγκρότηση και δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου, το οποίο παρέχει υπηρεσίες προς τη διοίκηση, και μέσω της διαρκούς επικοινωνίας, προσφέρει βοήθεια στα μέλη του οργανισμού, συμβουλές και αναλυτικές πληροφορίες.

Στόχος της εργασίας ήταν η θεωρητική διερεύνηση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου όπου διαπιστώθηκαν τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρει όπως στη λήψη διοικητικών αποφάσεων και τη διαχείριση κινδύνων. Για το λόγο αυτό ο εσωτερικός έλεγχος στο μέλλον θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε επιχείρηση διότι μόνο οφέλη προσφέρει στη διοίκηση μιας επιχείρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν., Μενεξιάδης, Μ., Μπάλιος, Δ. (2017), “Εσωτερικός έλεγχος για επιχειρήσεις και οργανισμούς”, εκδόσεις Rosili, Αθήνα.

Ζαφειράκου Ηλιάνα & Ταχυνάκης Παναγιώτης (2007), “Ο εσωτερικός έλεγχος των ελληνικών επιχειρήσεων: Εμπειρική προσέγγιση”, ΣΠΟΥΔΑΙ, Τεύχος 57, Νο1.

Καζαντζής, Χ. (2006), “Ελεγκτική & εσωτερικός έλεγχος”, Εκδόσεις Business Plus ΑΕ, Αθήνα

Νεγκάκης, Χ. & Ταχυνάκης, Π. (2013), “Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής & Εσωτερικού Ελέγχου Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου”, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα

Παπαδάτου Θεοδώρα (2001), “Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος Ανωνύμων Εταιρειών”, Εκδόσεις Σακκούλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη

Παπαστάθης, Π. (2003), “Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος (Internal Audit) στις επιχειρήσεις- οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του”, Εκδόσεις Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abbott, L.J et al., (2016), “Internal Audit Quality and Financial Reporting Quality: The Joint Importance of Independence and Competence”, Journal of Accounting Research. Vol 54(1), pp.3-40

Al-Baidhani, Ahmed Mohsen, (2016), “The Role of Audit Committee in Corporate Governance A Descriptive Study”, International Journal of Research & Methodology in Social Science, Vol 2(2), pp. 45-57

Chen, H. et. al., (2017), “A comprehensive and quantitative internal control index: construction, validation, and impact”, Review of Quantitative Finance and Accounting, Vol 49(2), pp. 337-377

Cheng Shijun, Smith H. Robert, (2008), “Board size and the variability of corporate performance”, Journal of Financial Economics, Vol.87, pp. 157-176

- Chersan, I.C., (2016), "Internal audit practices and trends in Romania and worldwide", *Audit Financiar*, Vol 14, Iss 141, pp 987-1002
- Coram, P., Ferguson, C., (2006), "The value of internal auditing in fraud detection", Vol.86, pp. 2131-2154
- Deloitte, (2019), "Missing Pieces report: The 2018 Board Diversity Census of Women and Minorities on Fortune 500 Boards"
- Djati, K., Rahmawati, P., and Uzliawati, L., (2016), "Auditors and auditees' perception on the internal audit quality", *Audit Financiar*, Vol 12, Iss 143, pp 1246-1252
- Gebrayel, E., Jarrar, H., Salloum, C., & Lefebvre, Q., (2018), "Effective association between audit committees and the internal audit function and its impact on financial reporting quality: 50 Empirical evidence from Omani listed firms", *International Journal of Auditing*, Vol 22(2), pp.197-213.
- Gros M., Koch, S. and Wallek, C., (2017), "Internal audit function quality and financial reporting: results of a survey on German listed companies", *Journal of Management and Governance*, Vol 21(2), pp.291-329
- Jayalakshmy, R., Seetharaman, A. and Tan Wei Khong, (2005), "The changing role of the auditors", Vol. 20, pp.249-271
- Hazem Ramadan Ismael, Roberts Clare, (2018), "Factors affecting the voluntary use of internal audit: evidence from the UK", *Managerial Auditing Journal*, Vol.33(3), pp. 288-317
- Petrascu, D. and Tieanu, A., (2014), "The Role of Internal Audit in Fraud Prevention and Detection, 21st International Economic Conference of Sibiu, IECS Prospects of Economic Recovery in a Volatile International Context: Major Obstacles, Initiatives and Projects", *Procedia Economics and Finance*, Vol 16, 2014, pp.489-497
- Popovic, S, et al., (2016), "The Importance Of Modeling The Formation And Effectiveness Of Internal Control Mechanism In Transition Countries Such As The Republic Of Serbia Annals", *Economy Series*, Vol 4, pp.115
- Prawitt, D.F., Smith, J.L. and Wood, D.A., (2009), Internal audit quality and earnings management. *The Accounting Review*, Vol 84(4), pp.1255-1280.

Robinson Gail, Dechant Kathleen, (1997), “Building a Business Case for Diversity”, The Academy of Management Executive, Vol.11(3) pp. 21-31

Thomas A. David, Ely J. Robin, (1996), “Making Differences Matter: A New Paradigm for Managing Diversity”, Harvard Business Review, September–October 1996 Issue

Savcuk, O., (2007), “Internal Audit Efficiency Evaluation Principles”, Journal of Business Economics & Management, Vol. 8 Issue 4, pp.275-284

Spira, L. F., & Page, M. (2003), “Risk management: The reinvention of internal control and the changing role of internal audit”, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol 16(4), pp.640-661.

Tang, F., Norman, C.S. and Vandrzyk, V.P., (2017), “Exploring perceptions of data analytics in the internal audit function”, Behaviour and Information Technology, pp.1-12

Taieb Hafsi, Gokhan Turgut, (2013), “Boardroom Diversity and its Effect on Social Performance: Conceptualization and Empirical Evidence”, Journal of Business Ethics, Vol.112, pp. 463–479

Whitley J. (2005). “ECIA Emphasizes Internal Audit Value”, Internal Auditor, Vol.62, Issue 2

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Daniel Yunker, Crowe LLP, “5 Steps to Transforming Internal Audit”, crowe.com, αναρτήθηκε 19 Μαΐου 2020, <https://www.crowe.com/insights/healthcareconnection/5-steps-to-transforming-internal-audit>

Liz Sandwith, Galvanize, “4 things internal audit should focus on during COVID-19, wegalvanize.com, αναρτήθηκε 16 Απριλίου 2020, <https://www.wegalvanize.com/audit/internal-audit-covid-19>

Veronica Gascón Hernández, International Labor Organization (ILO), “New wave of Covid would lose 340 million jobs”, newsbreak.com, αναρτήθηκε 30 Ιουνίου 2020,

<https://www.newsbreak.com/news/1592816631820/ilo-new-wave-of-covid-wouldlose-340-million-jobs>

EY Ελλάδος, Webcast, Ernst & Young Global Limited “Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του COVID-19 | Επίδραση στη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου”, ey.com, αναρτήθηκε 15 Απριλίου 2020, https://players.brightcove.net/1066292269001/r10yEMNi_default/index.html?videoId=6150217477001